

279775

LUCEAFĂRUL

CULTURAL-SOCIAL

MURANU

REVISTĂ PENTRU PROPĂȘIRE CULTURALĂ
ȘI ARMONIE SOCIALĂ

664

Director: IOAN N. CIOLAN

Jh

Redactor: PETRU OLARIU

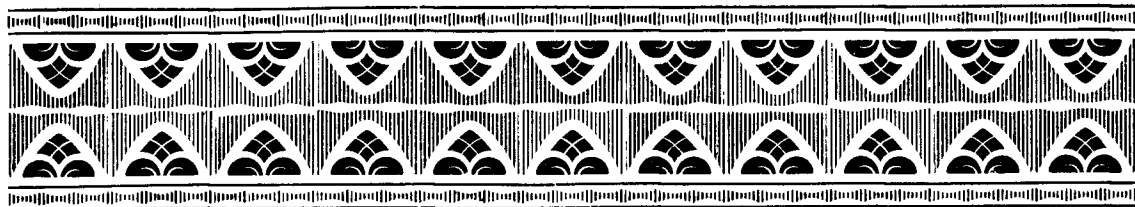
APARE LUNAR SUB AUSPICHIILE ASOCIAȚIEI
INVĂȚĂTORILOR DIN JUDEȚUL SIBIU

Anul IV • Ianuarie 1937 • No. 1

Biblioteca Universității Regele Ferdinand I.
din CLUJ.
Nr. 109419 J8
EXEMPLAR LEGAL.

SIBIU, LA 15 IANUARIE 1937

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: SIBIU, STRADA GH. LAZĂR No. 21

In pragul celui de al IV-lea an

„Luceafărul“, tribună învățătorească de gândire și îndemnuri pentru mai bine, înfruntând greutățile începutului, continuă, să apară în cel de al IV-lea an al existenței sale, cu aceeași strălucire și cu același avânt.

În sbuciumul lor de fiecare zi, închinat școalei și binelui obștesc, cărturarilor sa telor simt nevoia de comunicare, de împărtășire a gândului și a faptei care înalță, luminează și întărește neamul.

Niciodată poate, ca azi, n'a fost mai multă trebuință de fapte pilduitoare, de îndemnuri curate și de sfătuitori sinceri.

În coloanele sale, „Luceafărul“, a propagat din belșug asemenea fapte și îndemnuri.

Strânși uniți în jurul său: învățătorii, preoștii și notarii satelor, precum și o seamă de harnici profesori secundari, au contribuit prin scrisul lor la mai binele neamului nostru.

N'au lipsit nici jertfele materiale din partea lor și a altor oameni de bine, pentru a menține „Luceafărul“ pe înălțimea de unde poate împrăști cât mai multă lumină.

Ceeace constituie însă forța morală a „Luceafărului“, este spiritul de abnegațiune, munca neprețuită, călăuzită de idealism curat, a conducătorilor săi și mai ales a valorosului său redactor.

Tuturor acelorora cari au contribuit sub orice formă la o cât mai deplină reușită a scopurilor pe care „Luceafărul“ le urmărește, le aducem cu acest prilej, prin osul de recunoștință ce li se cuvine.

Iar acelorora cari, fără să ajute cu ceva, nici prin slovă și nici prin achitarea abonamentului; pretind mai mult decât am putut da, le cerem un singur lucru: să tacă sau să se aștearnă pe lucru alături de noi.

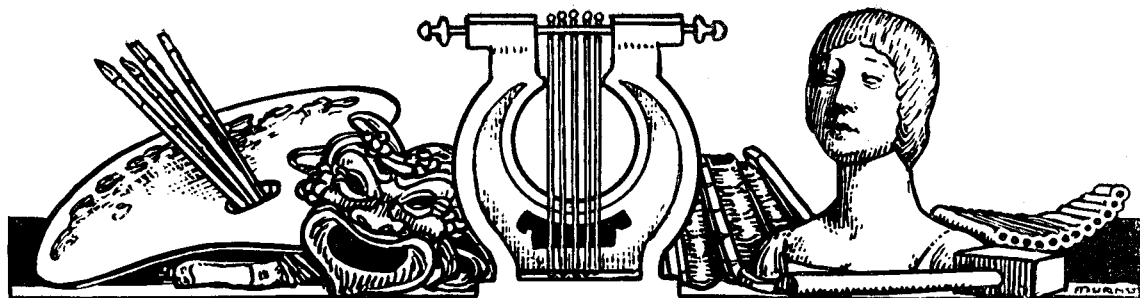
Năzuința noastră a tuturor, este ca „Luceafărul“ să devină din ce în ce mai strălucitor și mai binefăcător pentru neamul nostru și învățătorii lui.

În această năzuință, în pragul celui de al IV-lea an al existenței sale, dorindu-i din tot sufletul, viață lungă, urăm tuturor colaboratorilor, sprijinitorilor și cetitorilor lui,

sănătate întru mulți ani.

I. N. Ciolan

LITERATURA ȘI ARTA

Toamnă

*Stropi de ploaie 'mi bat în geamuri,
Vântu 'mi bate 'n poartă,
Pomii 's despuiți de frunze,
Curtea pare moartă.*

*Pe un vișin fără frunze,
Cânt' un pițigoi.
Focul dudue în sobă,
Plânge vara 'n noi.*

*Spune basme bunicuța,
Stau și o ascult.
Jocul din câmpia verde
L-am uitat de mult.*

*Sforăe pisica 'n vatră,
Câinele scâncește 'n tindă,
A 'ncercat de două ceasuri
Somnul să ne prindă.*

*Stropii ploii-'mi bat în geamuri,
Noaptea s'a lăsat,
Vântul șueră prin hornuri
Doarme 'ntregul sat.*

Mircea Georgescu.

Priveag

*Glas măiestru, — de pe vremuri, —
Ce duios, îți cânta struna,
Când veneai în sbor la mine
Să mă vezi, întotdeauna...*

*Casa atunci era pustie.
Inzadar cântai cu drag:
„Mult am spus ochilor mei“.
Eu eram pe drum, priveag...*

*Când m'am reintors acasă
Al tău cântec să-l ascult,
Mi-a șoptit pustiul casei:
— „Ea s'a dus..., s'a dus de mult“.*

*Glasule, cu strune multe,
Astăzi poți cânta într'una;
Tu ți-ai împlinit un vis,
— Visul tău de totdeauna, —*

*Eu mă duc, — din nou, — prin lume,
După steaua mea din zare;
Sufletului să-i fac voia;
Să-mi văd visul n'atrucipare.*

*Iar la drum, pornesc cu doina
Re'nvierii Țării 'nstrună.
Ca tovarăși am doi prieteni:
Vis și cântec. Noapte bună.*

Radu Doinaru.

Din vremuri uitate

(Urmare)

Cu mult chin și vai, printre opintiri și suspine, câteodată impestrițate cu înjurături și scrâsniri din dinți, lucrările înaintau, școala cea nouă din Cucurigu, din ceas în ceas, din zi în zi, își ridică capul tot mai sus, tot mai triumfător. Când a dat întâiul îngheț, sala de învățământ era mai gătită și mai inzorzonată decât o mireasă. Învățământul s'a început deci în casă nouă, dar tot după metode vechi: cu stăruință la carte mai multă, decât, cu gândul la alte trecătoare preocupări.

Dar pereții clasei erau încă verzi, neuscați și cum au simțit căldura cuptorului, au pornit-o pe transpirat, că izvora mustul din ei, ca zerul din cașul proaspăt, pus sub teasc.

Elevii mai cumiți, „deșteptii clasei“, au găsit, că dacă 'n tot răul e și-un bine, apoi nici asta nu poate fi altcum. Și în loc să mai alerge prin curțile vecinilor, pentru a uda buretele tablei în gălețile fântânilor, îl târnoseau de-a lungul pereților, din cari își sorbea umezeala de lipsă, la ștersul cifrelor.

Când a sosit de-a binele frigu 'n Cucurigu, a fost isprăvită și locuința învățătorului, constatătoare din două camere și bucătărie, așa cum cerea legea de pe atunci. Învățătorul Tăcutu a trebuit se mai ierneze o iarnă în cămara cu o fereastră a țaranului Toma, deoarece medicul de circumscripție i-a interzis cu desăvârșire locuirea în edificiul nou al școlii din cauza umezelii din pereți. Se îngrijea pe atunci nu numai de sănătatea elevilor ci și de a dascălului, căruia, în caz de morb, i se acordau tot felul de ajutoare, așa, că un învățător bolnav îngreua bugetul susținătorilor școlii, mai mult, decât unul sănătos, apt de muncă. Părintele dorea acum slujirea unei sfeștăanii, să-i meargă vestea. Membrii comitetului de construcție însă țineau morțiș, întâi să se cânte aldămașul promis de antreprenor. Și a biruit părerea lor. Deci uitând toate câte-au fost, s'a mâncat bine, ba s'a beut și mai bine de pe pielea altuia. Au fost și laude și bătăi cu pumnul în piept, argumente puternice, de vrednicia unor

membri, a căror vorbă a întrecut cu mult fapta. Adevărata mulțumire însă o aveau cei mai tăcuți: preotul și învățătorul, de-o parte, pentru că pot lăsa satului o moștenire, de alta c'au scăpat de multele și feliuritele năcazuri și gânduri.

În locul veseliei, unul, neavând altceva mai bun de zis, îl agrăiește pe Tăcutu: „Acum, știu, nu te mai duci din Cucurigu!“ Era o aluzie transparentă la jurământul de odinioară a lui Tăcutu.

— „Voiu vedea“, răspunse cel provocat, sfredelind cu gândul viitor.

Tăcutu se arăta foarte dârz în hotărârea luată, pe care n'o putea însă ghici, cum se va rezolvi, cunoscând și simțind zecile de piedeci ce-i-se vor ivi în drum. Dacă ar fi știut însă cât de neted avea să se deslege aceasta grea problemă, Tăcutu și-ar fi dat drumul veseliei încătușată.

După aldămaș a urmat de îndeplinit actul sfințirii școlii. Dorința părintelui era să se facă aceasta manifestare în cadre largi. Să se invite o jumătate de țară la serbări. Tăcutu nu prea era încântat de părerea părintelui, știind, că tot el va fi cel de alergat. Dar de dragul bunei înțelegeri s'a învoit, promițând, că va stăruii, ca învățătorii tracutului să țină adunarea generală în aceea zi, la ei, în Cucurigu. După socotelile făcute, se așteptau la prezența a lor vre-o 70—80 oaspeți aleși.

Pentru o zi atât de însemnată se cerea iar muncă, griji, pregătiri. S'au împărțit rolurile fiecărui cucurigugean. Unii aveau grija încartuirii oaspeților, alții supravegherea căruțelor, a animalelor. Unii și-au pus la dispoziție vehiculele lor pentru aducerea și transportarea străinilor. Tăcutu a fost de astădată plin de noroc, cum spuneau unii. Dânsul avea să se îngrijească de masă, de banchet, cum se zicea pe atunci. Și pentru asta nu se cerea mare osteneală, spuneau cei de rea credință.

După mai multe încercări în stânga și dreapta, Tăcutu s'a oprit la hotărârea: se va

pregăti masă pentru 70 persoane. Dacă vor veni mai mulți, unde mânâncă 70 mai încap vreo 10—20.

Mâncarea o pregătea soția antreprenorului șis și fiecare musafir avea să-și achite costul. A fost acolo moarte de orătării, ca la abator. Tăcutu supraveghea și ordona totul: cum să fie și cât să fie. În aceea noapte crâșmărița n'a închis ochii, de multele griji. Fetele, cari aveau se servească la masă, se țineau cu mâinile de sâni, să nu le scape inima afară, atât erau de emoționate. În sfârșit ziua mult dorită, ziua în care avea să strălucească soarele mândriei asupra satului, a sosit.

Dar a dat bunul Dumnezeu în ziua și noaptea precedentă o vifornită cu ploaie și zăpadă, să-ți fie milă și de câinele din paie, dar mi-te de omul, care ar cuteza să iese din casă, la drum. Și s'au resgândit oamenii și-au rămas acasă, răzbind în Cucurigu abia șapte exemplare. O mai mare jale nici, că se putea. Toate s'au aplanat ele cum s'a putut mai bine, dar ce să se facă cu mâncarea pregătită? Vistiernicii satului n'au vrut să audă de vre-o acoperire din oare care fond. A rămas paguba pe punga tare subțirică a lui Tăcutu. După ce s'a scăzut prețul bucatelor, cari se mai puteau folosi, ca vin, pâine, murături, s'a ajuns la o sumă globală, egală cu salariul învățătorului de pe o lună.

Dar ca paguba totuși să nu meargă în vânt, Tăcutu a adus a doua zi vre-o 20 copii de școală săraci și câțiva neputincioși, pe cari i-a ospătat, de au ținut minte, cât au trăit. Dar s'a uitat și asta, până să vie alta.

Tăcutu era acum și mai hotărât pentru a nu mai rămâne în Cucurigu. Dar locurile vacante erau tot așa de rare, ca și corbii albi. Și totuși Tăcutu a părăsit satul, așa cum se blăstămase, odată. Și încă mai repede, de cum crezuse. În vara următoare sunase mobilizarea. Tăcutu fu împins sub arme și steag. Părintele Căruntu s'a hotărât într'o noapte se treacă granița lumii acesteia. Comuna Cucurigu a rămas fără duhovnic și fără învățător. Cu toate încercările susțină-

torilor școalei de-aș scăpa învățătorul, el a trebuit să poarte uniforma până la sfârșitul cataclismului. Numai așa i s'a putut îndeplini dorința, de-a nu avea parte de noul „palat“ al școalei din Cucurigu pentru care și-a rupt jumătate din sufletul său.

După anul de văduvie preoțească a comunei Cucurigu, Prea Veneratul Consistor a trimis ca preot pe un tinăr cleric, ale cărui experiențe în ale lumii năcazuri se puteau număra pe degete. Acesta gășind că școala cea nouă e grevată cu o datorie — prețul unei perechi de boi, — la banca „Oaia“ și mai aflând, că pe părintele Căruntu nu-l mai poate executa, făcându-l răspunzător pentru aceasta „risipire de bani publici“ și mai judecând, că și Tăcutu are parte din aceasta greșeală, a propus și comitetul a primit cu unanimitate de voturi propunerea: de-ai reține cea șase stânjeni de lemne pe cari îi primește învățătorul dela comuna politică mai mult ca dar, decât ca salariu. Acestea să se vândă și cu prețul lor să se acopere din datorie.

Căci uitasem să amintesc, neajungându-se banii, susținătorii școalei au fost siliți să facă un mic împrumut, care s'a putut acoperi mai târziu cu mare ușurință.

Dar i-a fost dat Tăcutului se jertfească pentru școala din Cucurigu nu numai suflet, ci și bani, din nici odată invidiatul lui salariu. Ba era pe aci, să se jertfească chiar pe el însuși, pentru păcatul de a fi vrut și de a fi ostenit într'u realizarea folositoare înfăptuiri.

Poate sufletul părintelui Căruntu să se întristeze, mirându-se: pentru ce l'au uitat oamenii, atât de curând?

Tăcutu, însă, umblând printre oameni se miră, pentru ce trebuie să se decoreze indivizii, cari numai datoria și-o îndeplinesc, când se ostenesc pentru ridicarea de edificii publice din banul și sudoarea altora?

Dar... mângăiere... Și cele prezente, vor deveni, nu peste mult, uitate.

Petrea Dascălul.

Dintre cei mici

Era pe la începutul lui Octomvrie, pentru noi, suplinitorii, primele zile de școală.

Toamna risipea, ca de atâtea ori, belșugul ei: pumni de argint printre ramuri și nostalgia în suflete. Intr'o dimineață vin să 'ncep munca în școala copilăriei. E destul să pun piciorul pe prima treaptă, ca poarta amintirilor să se deschidă larg...

Pierdută 'n mulțimea de copilași gălăgioși, numai de-o șchioapă, mă văd urcând aceleași trepte. Ce curios! Abia acum bag de seamă cât sunt de tocite! Pârtie de lumină mi-se deschide înainte; fulgerător străbat cei 16 ani, 16 file dintr'o carte vie, a cărei primă literă a prins contur pe băncile acestei școli. Acest contur s'a adâncit și a rămas punctul de plecare în viața mea.

Ajunsă sus, mă opresc o clipă; glasul amintirilor e sfâșiat de glasuri proaspete de copii.

— Domnișoara, vine Domnișoara!

Apoi o sbughesc în clasă, unde răsună acelaș ecou.

Trec prin cancelarie; plec nerăbdătoare în clasă. Simt că din zi în zi, dispar îndoielile dintre noi. Deschid sigură ușa. Intru voioasă, 40 de capete se 'ntorc spre ușă cu'n „Săru' mâna” scurt și hotărît la cele mari (cl. VII), legănat nasal, la cele mici (cl. II).

În locul îndoielii cu care m'au primit întâiu, acum a înflorit un zâmbet. Mi-e drag în clasă: rîd, cu toată bucuria în ochi.

— Rugăciunea.

Privirea lor are seriozitate de om și glasuri se ridică limpede, sincer implorând ajutorul lui Dumnezeu. Fetele se așează. Începem lecția.

Dar șgomotul ușii deschise, întoarce iar toate capetele și căpșoarele cu ochi curioși. O fetiță intră. Niște ochi mari deschiși, caută speriați spre mine. Sfiala o împiedică să înainteze. Abia 'ngână dela ușă:

— „Săru' mâna!”

— „Bună ziua!”

M' apropiu de ea, o iau binișor și vreau s'o conduc într'o bancă; fetița ezită. O apuc ușor de bărbie:

— „Cum te cheamă, fetițo dragă?”

Aceiaș voce nesigură îngână un nume.

— „De ce n'ai venit la școală până acum?”

Aceiaș privire rugătoare, cu umbre grele de spaimă, se ridică spre mine.

— „N'are ghete, Dșoară!” Lămurește un glas dintre cele mici.

— „Are mamă vitregă!” întregește altul, dinspre băncile celor mari. Instinctiv, cobor privirea; fetița e cu picioarele goale; nici n'am văzut-o până acum. Și ce brumă groasă căzuse azi noapte!

... Mamă vitregă, ochii speriați cari mă privesc rugător, brumă..., frig...

Vârtejuri de gânduri se suprapun în sufletul meu. Îl simt sfâșiat! De milă, de durere și ciudă! Dar îmi revin. N'am dreptul să mă răsboiesc cu rânduielele firii!

Clocot în sufletul meu... clipă de liniște absolută, în clasă.

Deodată, tăcerea se frânge. O fetiță din cl. VII se ridică senin și sigur. Are ochi migdalați de Magdalenă în rugăciune și părul împletit în coade lungi. Fetița aceasta mi-a inspirat dela prima vedere seriozitate de om și sârguință de albină. Vocea ei începe sfioasă, cu modulații delicate:

— „Domnișoară... vă rog, dacă se poate... îi dau eu o pereche de ghete. Am eu unele vechi acasă...”

Fetele au rămas cu ochii la ea. O privesc mirate, mulțumite, admirând-o.

În ochii negri, speriați, a tremurat o dungă luminoasă. Dar par'că de ei a uitat toată clasa.

Fetița care s'a ridicat se simte privită și se înroșește ușor. Privirea ei par'că își cere scuze.

În sufletul meu, ea e un om întreg. Mă uit la ea ca la un înger.

Dreaptă, cu aceiaș privire sfioasă, cuminte, senină, mă întreabă. Îmi simt sufletul sguđuit și ochii umezi. Mă duc și-o mângăiu.

— „Bine, fetițo, foarte frumos din partea ta!”

— „Să le-aduc acum, Dșoară, vă rog?”

— „Da!”

Intr'un moment s'a 'ntors Le-a pus fetiței cu privirea tremurător neîncrezătoare și a plecat blând la locul ei.

Lecția își continuă firul. Dar altfel. Simțim toate c'am asistat la cea mai minunată lecție de morală. Toate am trătt-o adânc. Suntem nespūs mai fericite, mai bune!

M. Soanea, inv.
Ocna-Sibiului.

Învățământ—Educație

Confesiunile J. J. Rousseau

Traducere din franțuzește de E. Bardas.
Cartea I. 1712—1728.

Încep o lucrare, care n'a mai avut exemplu și nici imitator nu va mai avea. Vreau să arăt semenilor mei un om în tot adevărul naturii sale. Și acest om voi fi eu. Eu singur îmi cunosc sufletul, cunosc oamenii. Nu seamăn cu nici unul din cei pe care i-am văzut, ba îndrăznesc să spun, că nu-s făcut ca nici unul dintre muritori. Dacă natura a făcut bine sau rău creîndu-mă altfel decât pe ceilalți oameni, veți judeca, după ce m'ați cetit.

Sune ceasul ultim când va vrea. Cu această carte în mână mă voi prezenta înaintea Judecătorului Suprem și-i voi spune:

„Iată ce-am făcut, ce-am gândit, ce-am fost. Am spus binele și răul cu aceeași sinceritate. N'am ascuns nimic ce-a fost rău, n'am adăogat nimic ce-a fost bun, iar dacă mi-s'a întâmplat să mai strecor oarecare nimicuri fără importanță, am făcut-o ca să umplu golurile prilejuite de defectul memoriei. Am luat ca adevăr totdeauna ceea ce am crezut că este adevăr, niciodată însă ceea ce am știut că este fals. M'am arătat așa cum am fost, disprețuitor și răutăcios când am fost, bun, generos, sublim, când am fost, mi-am desvăluit sufletul așa cum „Tu Doamne, mi-l'ai văzut.

Ființă Eternă, adună împrejuru-mi pe toți semenii mei ca să-mi asculte confesiunile: să suspine de umilințele mele, să roiască de mizeriile mele și fiecare la rândul său să-și desvăluie sufletul la picioarele tronului Tău,

cu aceeași sinceritate ca mine, apoi să zică dacă îndrăznește: „Eu am fost mai bun decât acest om“. M'am născut la Geneva în anul 1712. Părinți, Isaac Rousseau cetățean și Susana Bernard cetățeană.

O avere nu prea mare împărțită între 14 frați redusese la foarte puțin partea tatălui meu, așa că n'avea pentru existență decât meseria lui de ceasornicar, în care, ce e drept, era foarte priceput. Mama, fica preotului Bernard era mai bogată. Cuminte și frumoasă, nu-i de mirare că tata a întâmpinat multe greutăți până la căsătorie.

Dragostea lor începuse de vreme. Dela vârsta de 8—9 ani se plimbau împreună în toate serile pe sub bolțile de viță. La vârsta de 10 ani nu se mai puteau despărți. Simpatia, potrivirea sufletească, le-a întărit sentimentele produse de obișnuință. Amândoi sensibili și iubitori n'așteptau decât momentul de-a găsi unul la celălalt aceeași dispoziție sau mai bine zis, momentul îi aștepta pe ei să-și dea fiecare inima celui care s'a deschis întâiu s'o primească. Soarta care părea că le împiedică sentimentele nu făcea decât să le întărească. Tânărul îndrăgostit neputând să-și obțină iubita, se topia de durere. Ea îl sfătui să călătorească pentru a o uita. Călători, fără rezultat însă, căci se mai îndrăgosti, ca înainte. O regăsi pe cea care o iubia credincioasă și dragălașe. După această probă își jurară credință pentru toată viața și cerul îi binecuvântă.

Gabriel Bernard fratele mamei se îndrăgosti de sora tatii, dar ea nu consimți să-i devie soție decât cu condiția ca și fratele ei să ia în căsătorie pe sora viitorului ei soț. Iubirea aranja totul și cele două cununii se celebrară în aceeași zi. Astfel unchiul meu deveni soțul mătușe-mii și copiii lor îmi fură de amândouă părțile veri primari, căci după un an amândouă perechile avură câte unul. După acest timp însă s'au despărțit.

Unchiul Bernard era inginer. El a plecat să serviască în împărăție și în Ungaria sub prințul Eugeniu. S'a distins la asediu și în bătălia dela Belgrad.¹⁾

Tata după nașterea singurului meu frate, a plecat la Constantinopol unde a fost chemat și pus în serviciul de ceasornicar al Seraiului. În lipsa lui, frumusețea, inteligența și talentele mamei îi atraseră mulți admiratori, între care M. dela Closure, rezident al Franței a fost cel mai stăruitor. Și mare trebuie să-i fi fost iubirea căci după treizeci de ani, l-am văzut înduioșindu-se când mi-a vorbit de mama. Ea însă a fost mai mult decât virtuoasă. Iși iubi soțul și l-a rugat stăruitor să se întoarcă. El părăsi totul, reveni și eu fusei fructul acestei triste reîntoarceri. După zece luni mă născui infirm și bolnav. Mama muri, așa că venirea pe lume îmi fu și prima nenorocire. Nu știu cum a putut tata suporta această pierdere, știu însă că nu s'a consolat niciodată.

Credea c'o vede în mine, fără a uita însă că tot eu fusesem pricina pierderii ei. Nu mă îmbrățișa niciodată fără să-i simt în mângăieri și suspine amara-i tristețe și cu atât mai iubitor devenia. Când îmi zicea: „Jean Jacques, hai să vorbim de mama ta“ eu îi răspundeam: „Bine tată, dar iarăș o să plângem „și numai la aceste vorbe ochii ise umpleau de lacrimi: „Ah!“ zicea el suspinând „redă-mi-o, mângăie-mă în locul ei, umple golul ce mi-a lăsat în suflet. Te-aș iubi eu oare tot atât de mult dacă ai fi numai al meu?“ Patruzeci de ani după ce o pierduse, a murit în brațele celei de a

¹⁾ Această afirmație a autorului a fost contra-zisă de Eugen Ritter care susține că în acest timp unchiul lui Rousseau avea serviciu în Geneva.

doua soție, dar cu numele celei dintăiu pe buze și cu imaginea ei în suflet.

Aceștia au fost creatorii vieții mele. Dintre toate darurile cu care natura i-a înzestrat, un suflet sensibil, fie singurul ce-mi lăsară. Lor le adusesese mulțumiri, mie însă această sensibilitate mi-a adus toate nenorocirile în viață.

Mă născusem aproape mort. Au fost puține speranțe că voi trăi. Aveam un defect fizic supărător¹⁾ care cu timpul s'a agravat. O soră a tatii, fată bună și cuminte m'a îngrijit așa de bine că m'a scăpat dela moarte. În timpul când scriu acestea ea este încă în viață îngrijind la vârsta de 80 de ani, un soț cu mult mai tânăr ca ea, însă decăzută de băutură. „Scumpă mătușe, te iert că m'ai făcut să trăiesc și mă întristez că nu-ți pot da la sfârșitul vieții dumitale, îngrijirile ce mi-ai dat la începutul ale-i mele. De asemenea prietena mea Jacqueline este încă în viață sănătoasă și robustă și mâinile ei care mi-au deschis ochii la naștere mi-i vor închide poate și la moarte.

Am simțit înainte de-a gândi. Este soarta comună a umanității, Eu am probat-o însă mai mult ca altul. Nu știu ce-am făcut până la 5—6 ani, nu știu cum am învățat să cesc. Nu-mi aduc aminte decât de primele lecturi și de efectul lor asupra mea. Este timpul de când am început să am fără întrerupere conștiința de mine însu-mi.

Mama mea lăsase romane. Tata și cu mine le cetiam după cină. La început era vorba să mă exerseze la lectură. Dar în curând interesul deveni așa de mare că începurăm a ceti rând pe rând, petrecându-ne astfel nopțile cu această ocupație. Nu puteam lăsa cartea din mână decât la sfârșit. Câteodată tata auzind dimineața rândunelele cîripind zicea rușinat: „Hai să ne culcăm, eu sunt mai copil decât tine“.

În puțin timp dobândi prin această curioasă metodă, nu numai o mare ușurință de-a ceti dar și o înțelegere unică la vârsta mea asupra pasiunilor. N'aveam nici o idee despre lucrurile ale căror sentimente mi erau

¹⁾ Reținerea urinei din cauza unei construcții anormale.

deja cunoscute. Nu pricepeam nimic. Simțiam totul însă. Aceste emoții confuze pe care le aveam rând pe rând nu-mi alterau judecata, pe care n'o aveam încă, dar îmi dădura noțiuni bizare și romantice despre viața oamenilor de care nici judecata de mai târziu și nici experiența nu m'au putut vindeca pe deplin. Romanele s'au terminat cu vara anului 1719. Iarna următoare a fost altceva. Biblioteca mamei terminată, recuserăm la a tatălui său în care din fericire se găseau cărți foarte bune. De altfel nici nu se putea altcum, ea fiind biblioteca unui savant și preot în adevăratul înțeles al cuvântului.

Găsirăm: „Istoria bisericii și a împărăției” de Le Sueur. „Discurs asupra istoriei universale” Bossuet, Oamenii iluștrii, Plutarque, Istoria Veneției, Nani, Metamorfozele, Ovidiu „Dialogul morților” de Fontenelle și câteva volume de Molière. Le aduserăm în cabinetul tatii și eu îi cetiam în toate zilele în timp ce el lucra. Căpătai pentru lectură un gust rar și poate unic la această vârstă. Plutarque, mai ales îmi deveni lectura favorită. Plăcerea de a-l reciti mereu, mă vindecă puțin de romane. Preferai îndată pe Agēsilas, Brutus, Aristide, Artamène și Juba.

Din aceste interesante lecturi, din discuțiile asupra lor între mine și tata mi s'a format acel spirit liber și republican, acel caracter nesupus și mândru neputând suferi jugul și umilința din care cauză am îndurat mult în viață în toate împrejurările când aceste sentimente au trebuit să fie înăbușite. Ocupat fără încetare de Roma și Atena, trăind ca să fiu așa cu oamenii lor mari, născut eu însu-mi cetățean al unei republici și fiu al unui om a cărui iubire de patrie era cel mai puternic sentiment, mă inflcăram foarte ușor. Mă credeam Roman sau Grec, deveniam personajul a cărui viață o cetiam. Recitarea faptelor lor de curaj îmi aduceau flacări în ochi și putere în voce.

Intr'o zi la masă, pe când povestiam aventura lui Scaevola, toți s'au speriat văzându-mă înaintând și ținând mâna deasupra flăcării unei lămpi cu spirt.

Am avut un frate cu șapte ani mai mare ca mine. El învăța meseria tatălui-meu.

Marea dragoste a tatii pentru mine făcu ca el să fie mai neglijat, lucru pe care nu-l aprob, fiindcă această educație a avut urmări rele asupra lui. A apucat drumul libertinajului înainte de-a fi un adevărat libertin. L'a dus la un alt ceasornicar de unde însă făcea escapade, cum făcea și de acasă. Eu nu-l mai vedeam decât foarte rar, încât pot spune că abia l-am cunoscut. Totuși îl iubiam mult și el mă iubia atât, cât poate iubi un ștregar un lucru. Imi aduc aminte că odată când tata îl certa infuriat m'am aruncat între ei îmbrățișându-l cu dragoste. L-am acoperit cu corpul meu, primind astfel loviturile în locu-i și nu l-am lăsat până când tata a încetat să mai dea, fie înduioșat de strigățile și lacrimile mele, fie pentru a nu mă mai bate fără vină.

Nu s'a îndreptat. A fugit, a dispărut cu totul și într'un timp am auzit că este în Germania. N'am mai avut apoi nici-o veste despre el și am rămas singurul copil.

Dacă bietul frate-meu a fost nebagat în seamă, nu tot așa am fost eu. Din contră. Nici copiii de regi n'or fi fost îngrijiți cu mai multă dragoste, adorat de toți care mă inconjurau și totdeauna, ceea ce este foarte rar tratat ca copil scump, nici decum însă răsfățat. Niciodată până am plecat din casa părintească n'am fost lăsat să alerg singur pe străzi cu alți copii, niciodată n'au avut a-mi înfrâna, nici a-mi împlini vreun capriciu, imputate naturii născute toate însă numai prin reaua creștere. Aveam defectele vârstei. Eram flecar, lacom, câteodată mincinos. Aș fi furat fructe, bomboane, mâncare dar niciodată nu mi-am făcut plăcere din a face rău, ori pagubă, de-a asupri pe alții, de-a chinui animalele. Numai o singură dată îmi aduc aminte că am urinat în cratița unei vecine, d-na Clot, în timp ce era la biserică. Mărturisesc chiar că această amintire mă face și acum să văd pentrucă d-na Clot, femeie bună de altfel, era o bătrână care fonfăia toată ziua cum n'am mai văzut în viața mea. Iată scurta și adevărata poveste a răutăților mele copilărești.

Cum să fi devenit eu rău când nu aveam împrejur decât exemple de bunătate și eram

inconjurat de oamenii cei mai blânzi. Tata, mătușa, prietenii, rudele, vecinii toți mă iubeau fără să mă răsefețe și eu îi iubiam de asemenea. Dorințele mele erau așa de puțin contrariate și mai ales așa de puțin atâtea că nici nu-mi venia în minte să am. În afară de timpul pe care mi-l petreceam lângă tata cetind ori scriind și acela când guvernanta mă ducea la plimbare, stăteam mereu cu mătușa-mea privind-o cum brodează, cum cântă în timp ce eu în picioare sau jos lângă ea o ascultam foarte fericit. Veselia, blândețea, figura ei plăcută mi-au lăsat impresii așa de puternice că par'că și azi îi văd gesturile ei drăgălașe, îmbrăcămintea, pieptănătura cu doi cârlionți negri pe tâmple după moda de atunci. Sunt aproape sigur că ei îi datorez gustul sau mai bine zis pasiunea mea pentru muzică deși nu mi-s'a dezvoltat decât mai târziu de atunci. Ea știa o mulțime de cântece pe care le cânta cu o voce lină și dulce. Curățenia sufletească a acestei fete îndepărta de ea și de cei care o inconjurau plictiseala și tristețea. Mi-au plăcut și m'au fermecat atât de mult cântecele ei că unele învățate atunci și uitate când am început să-mi pierd memoria, îmi revin azi pe măsură ce îmbătrânesc aducându-mi în suflet o nespusă fericire. Veți zice poate că acum amărât de griji și neazuri mă pornesc câteodată plângând ca un copil și mormoind aceste cântece cu voce stinsă și tremurătoare.

Dar nu. Este unul mai ales a cărui melodie mi-o amintesc foarte bine dar a doua jumătate a versurilor nu mi-am putut-o aduce aminte cu toate eforturile. Iată începutul și ce mai știu din rest

Tircis cântul să-ți ascult
 La umbra acestui ulm nu 'ndrăznesc
 Căci prin sat deja
 Oamenii de dragostea noastră vorbesc.
 *) aș suferi
 iubi
 fără pericol
 ciobănaș

*) Mult aș suferi
 Dacă aș iubi
 Fără teamă de pericol
 Pe un ciobănaș
 Dar spinele e totdeauna sub trandafir.

Caut să găsesc farmecul cu care mă înduioșează acest cântec. Este un capriciu din care nu înțeleg nimic, totuși mi-e imposibil să-l cânt și să nu plâng. De sute de ori mi-am pus în gând să scriu la Paris pentru a găsi restul cuvintelor dacă va mai fi cineva să-l știe. Dar sunt aproape sigur că plăcerea ce-mi face amintirea lui acum, s'ar șterge îndată ce-aș afla că și alte persoane în afară de mătușa mea Susan l'au cântat.

Astfel au fost primele mele sentimente când am intrat în viață. Așa a început să se formeze sau să se arate inima mea mândră și blândă totdeodată, caracterul meu feminin dar neînduplecat, care cumpănind între slăbiciune și curaj, moleciune și virtute m'a pus mereu în contradicție cu mine însu-mi încât n'am putut profita în viață de nici-o bucurie de nici-o veselie, de nici-o plăcere.

Un accident mi-a întrerupt creșterea din casa părintească și urmările lui au avut influență asupra restului vieții mele.

Tata a avut o ceartă cu un domn Pautier căpitan în Franța și cu rude în Consiliu Genevei. Acest Pautier obraznic și laș nu uită cearta și pentru a se răzbuna acuză pe tata că a umblat cu sabia în mână pe stradă.

Tata care fu condamnat la închisoare, nu se lăsă și după lege ceru să între și acuzatorul cu el. Neputând obține însă acest lucru părăsi Geneva și preferă să se expatrieze pentru tot restul vieții, decât să cedeze asupra unui punct prin care onoarea și libertatea sa erau compromise. Eu am rămas sub tutela unchiului Bernard pe atunci inginer la fortificațiile Genevei. Fiica lui cea mai mare murise și mai avea un fiu de vârstă cu mine. El ne duse pe amândoi la Bossey¹⁾ la părintele Lambercier ca să învățăm pe lângă limba latină și o mulțime de alte lucruri mărunte care aparțineau, se zicea, educației.

Doi ani petrecuți la țară îmi potoliră sentimentele exagerate și mă readuseră la sentimentele adevărat copilărești. La Geneva unde nu lucram nimic îmi plăcea să învăț

¹⁾ Sat în Savoia aparținând pe atunci republicii Geneveze.

și să citesc. Era aproape singura mea distracție. La Bossey, munca mă făcu să-mi placă jocul care-mi aducea repaos. La țară erau atâtea noutăți pentru mine că nu mă mai săturam de-a le cerceta. Dragostea pentru viața câmpenească mi-a pătruns sufletul. Amintirea zilelor fericite și plăcerile ce mi-a procurat viața la țară m'a făcut s'o regret și s'o doresc până m'am întors iarăși în sat.

D. Lambercier era un om foarte cuminte, care fără să neglijeze instrucția noastră nu ne încărca cu lecții multe. Probă că deși nu-mi plăcea să fiu constrâns nu-mi amintesc să mă fi desgustat de orele de studiu și dacă n'am învățat multe dela dânsul, ce-am învățat am învățat fără silă și nimic n'am uitat. Sămplimitatea acestui fel de viață a avut o mare și neprețuită influență asupra sufletului meu și tot aci am cunoscut primul sentiment de adevărată prietenie. Până atunci toate sentimentele nu le avusesem și nu le cunoscusem decât din închipuire. Obişnuința de-a trăi împreună și în bună înțelegere cu vărul Bernard, m'a legat mult de el. În scurt timp am avut pentru el sentimente mai puternice și mai duiosase chiar decât pentru fratele meu și nu s'au șters niciodată.

Era un băiat înalt, pe cât de plăpând ca fizic, pe atât de delicat sufletește și nu abuza nicicând de trecerea ce avea în familia Lambercier ca fiu al tutorelui meu. Lucrul, jo-

curile, gesturile noastre erau la fel. Eram singuri, eram de aceeași vârstă; fiecare din noi avea nevoie de un prieten; să ne fi despărțit simțiam că ne prăpădim. Cu toate că n'am avut dese ocazii să ne arătăm cât țineam unul la altul, prietenia ne era așa de strânsă că nu puteam sta unul fără altul nici un moment necum să mai fi crezut că ne vom despărți fără a ne mai vedea vreodată. Amândoi cu un suflet aplecat spre bunătate binevoitori și îngăduitori eram totdeauna de aceeași părere. Dacă în fața celor care ne guvernau, el avea oarecare trecere asupra mea în schimb când eram singuri aveam eu asupra lui și astfel păstram echilibrul. La lecții îi suflam când nu știa, îi ajutam să-și facă temele când terminam pe ale mele și în jocuri gusturile mele îi serviau de îndrumare. În sfârșit caracterele noastre se potriveau așa de bine și prietenia ne era așa de adevărată că în mai mult de cinci ani cât am stat împreună când la Bossey, când la Geneva, deși ne-am mai bătut câteodată, o mărturisesc, dar nimeni nu ne-a despărțit, supărarea n'a ținut mai mult ca un sfert de oră și niciodată nu ne-am părțit unul pe altul. Aceste observații sunt poate copilărești dar vă pot da totuși un exemplu unic între copii.

Vurpăr, 1 Iulie 1936.

E. Bardeș.

(Va urma).

Sentimentul de inferioritate la copil

În lucrarea cu acest titlu Dr. Ed. Claparède arată cum la dezvoltarea și menținerea sentimentului de inferioritate contribuie în cea mai mare parte mediul ambiant în care trăiește copilul.

Venind copilul pe lume cu unele infirmități și mai având nenorocul să aparțină unor părinți vanitoși, cari sunt jenați de defectul copilului lor va simți instinctiv că este o povară pentru familie, se va închide pentru sufletul său, sugerându-și ideea de inferioritate.

Imaginația ajută pe copil să-și creeze o lume aparte, visându-se grozav de tare, favorizat de toate geniile bune.

Coborându-se din hotarele închipuirii sale la realitate își vede din nou scăderea; contrastul e mai izbitor, neavând posibilitatea să-și realizeze visul și atunci propriile-i aptitudini vor decide asupra atitudinii cu care va reacționa.

Unii se resemnează petrificându-se în ceiace sunt, alții se ambiționează și exercită într'atâta forța încât reușesc să devină chiar celebri.

Astfel statisticele dovedesc că 70% din pictorii geniali au posedat defecte în ceiace privește distingerea culorilor. Wilhelm II-lea deși a avut o mână infirmă a reușit să călărească ca și cel mai bun husar.

Compensația naturală ajută pe acești copii să-și ascundă foarte mult defectul. În școală sunt foarte conștiincioși, distingându-se prin disciplina și corectitudinea lor. În viață vor fi lesne conduși, însă lipsiți de inițiativă.

Alții din contră, sunt foarte stingheri, timizi, pasivi și 'n tot timpul orelor de școală n'au altă dorință decât să se închidă în eul lor propriu și să fugă de societate. Toate neatențiile și batjocurile ce li se aduc vor imagina în subconștient. Psihanaliza arată că aceste sentimente nu așteaptă decât momentul potrivit să se manifeste și astfel vedem involuntar școala a pregătit teren indivizilor ce vor fi veșnic în conflict cu societatea. Dintre acestea se recrutează criminalii și alți răufăcători, având lozinca: „Cum nimenea nu m'a cruțat atunci când aveam nevoie, nici eu nu cruț pe nimenea.”

Tot în școală se poticnesc și acei copii ce în familie au fost prea răsfățați și cei cari au procurat părinților prea multe griji prin faptul că nu sunt destul de dotați. Acești copii deși au însușiri normale, sufăr într'o măsură puternică sugestiile părinților.

Școala la rândul ei arată celor dintâi că viața nu-i raiul unde să se satisfacă orice capriciu, iar la cei de-al doilea că într'adevăr sunt copii mult mai dotați decât ei și se văd meniți să fie veșnic pentru codași.

Sentimentul de inferioritate se poate alimenta și în societate. Unei ființe susceptibile îi e de ajuns ca societatea să-i deie o poreclă, s'au s-o atace în amorul propriu ca acest gest să ia proporții infinite în eu-l propriu. Prin auto-sugestie se înțelege foarte inferior față de semenii lui și gânduri negre îi trec prin minte, ba chiar de suprimare.

Și pe acești indivizi natura îi compensează astfel că inconștient depun eforturi spre a se urca pe culmea ambiției, devenind persoane cu renume universal, sau rămânând în propria-le somnolență necrezându-se capabili

de nimic. Astfel de cazuri întâlnim foarte des în istoria popoarelor, artelor, științelor, etc.

Demostenes fiind huiduit de compatrioții săi pentru defectu-i de limbă, s'a luat la întrecere pronunțând pe rrr... și astfel a devenit cel mai mare retor al timpului.

Napoleon la vârsta de 16 ani era atât de disperat din cauza fizicului său șubred încât scria părintelui său, că decât să mai suporte luarea în răs a camarazilor și superiorilor săi din cauza corpului său, mai bine se sinucide

Voința i-a înfrânat pesimismul, urcând toate gradele în armată, devenind comandant suprem și împăratul ce a făcut să însângereze Europa.

Beethoven a fost surd când a compus simfonia-i minunată.

Din aceste exemple și alte multe putem deduce că sentimentul de inferioritate se poate îndrepta, așezând individul la locul său în societate și mai presus de toate dându-i încredere în propriile-i forțe.

Cine este acel salvator desinteresat care să aducă pe copil la fericire?

Părinții?...

Nu, căci nu se pricep și uneori vanitatea le întunecă și cele mai frumoase idealuri.

Atunci cine?... Societatea?

Nici, fiindcă-i prea nemiloasă, setea de speculă nu-i dă răgaz pentru înălțarea necăjiților.

Salvarea vine dela educator. El are copilul în supraveghere tocmai când sufletul, corpul și inima lui nu și-au pierdut elasticitatea. Va căuta în sufletul fiecăruia o parte bună și pe aceia va clădi. Prin muncă copilul va ajunge unde-i dictează interesul.

Colaborarea dintre educator și elev va fi iubirea bazată pe studiul copilului. În felul acesta copilul este așezat la rândul său, iar educatorul și-a făcut din deplin datoria.

Câte defecte nu stigmatizează copilul din cauză că educatorul nu a știut să și-l apropie prin iubire, nu l'a cunoscut și nu l'a studiat!

Maria Sava
inv. cond., Jina.

Numeralul

Lecție de gramatică la cl. III.

Pregătire. Ce vă arată aici copii? (Cartea noastră de cetire și cea de geografie). Cum e cartea noastră de cetire, față de cea de geografie? (Mai mică). Dar cea de geografie, față de cea de cetire? (Mai mare). Cum mai e cartea de geografie? Dar cea de cetire? Cum e soba noastră, fiindcă acum avem foc în ea? Cum mai e soba? Cum e Olariu? Ce ați înșirat când mi-ați spus cum sunt lucrurile și ființele? Ce se numește, deci, adjectiv? Ce cuvinte ați mai învățat anul acesta, afară de adjectiv? Înșirați-mi câteva pronume! Ce se numește pronume? Înșirați câteva substantive! Ce se numește substantiv?

Anunțare. Afară de cuvintele ce le-ați înșirat mai sunt și altele și o să vă mai învăț unul, dacă îmi deslegați ghicitoarea următoare:

Predare. a) *Extragerea exemplilor.*

Doi se răsboiesc
Două se izbesc
Patru se ciocnesc
Opt se nșepenesc
Milioane tremură.

(Berbecul).

Se repetează ghicitoarea, de către unu-doi elevi apoi se trece la ghicirea ei. Dacă n'o pot deslega, copiii, — îi ajută învățătorul prin întrebări potrivite. — După deslegare, se trece la demonstrarea fiecărei părți din ghicitoare.

Aceasta e apoi scrisă la tablă de către un elev.

b) *Analiza exemplilor.* Se citește de către clasă primul rând, „doi se răsboiesc”. Despre

cine e vorba în această propozițiune? La câți berbeci vă gândiți? Care cuvânt vă arată că sunt „doi”? Se citește rândul al doilea „Două se izbesc”. Despre ce e vorba aici? La câte capete vă gândiți? Care cuvânt vă arată că sunt două capete. Se procedează la fel cu toate exemplele scrise, subliniindu-se, numeralele întâlnite. Se recapitulează apoi cele spuse despre cuvintele subliniate.

Asocierea. În a câta bancă stai L...? Dar tu? Câți stați într'o bancă? Care cuvânt ne arată că stați doi într'o bancă? B... a câta ești în alfabet? Care cuvânt ne arată că ești întâia? Dar tu D...? Care cuvânt ne arată că ești a doua? Se iau cât mai multe numerale și se întreabă ce ne arată ele, ca elevii să-și deie seama de rostul lor. Ce ne-au arătat toate cuvintele subliniate pe tablă? Dar cuvintele: întâia, a doua, câte doi, etc. rostite mai înainte?

Știți cum se numesc toate cuvintele cari ne arată numărul lucrurilor sau a ființelor?

Generalizare. Cuvintele cari ne arată despre câte lucruri sau ființe vorbim, se numesc „numerale”. Se repetă de mai multe ori.

Aplicare. Se vor forma de către copii, propozițiuni cari se cuprindă numerale.

Li se dă de subliniat din o bucată de cetire numeralele cari se cuprind în ea.

C. Țint

invățătoare la Școala de Aplicație — Sibiu.

„Cât timp vei fi fericit, vei număra mulți prieteni; dar când timpurile se vor înora, vei rămânea de sigur singur.”

OVIDIU.

„Răzburarea este un soi de dreptate sălbatică.”

BACOX.

„Omenirea însăși este o demnitate, căci nici un om nu poate fi întrebuințat de altul numai ca mijloc ci și ca scop.”

KANT.

„Fericirea cere-o dela Zei, prudența însă dela tine.”

SOCRATE.

VIATA CULTURALĂ ȘI NAȚIONALĂ A SATULUI

Constatări pesimiste asupra generației tinere

Poate starea sufletească a generației noastre de acum, să fie numai o epocă de tranziție pentru viitor, în care va apărea iluminată cu totul altfel decât astăzi.

Față de generațiile trecute, reliefăm o beție alintătoare și abracadabrantă, care se interpune chemărilor vremii. Ne trebuie o voință titanică pentru a ieși din lăncezeala bolnăvicioasă a obișnuitului, pentru a ne debarasa de minciunile îmbătăririi cu artificial.

Realitățile cotidiene sunt din cele mai crude, dar ne complacem într'un provizorat minor, care dă iluzia mulțumirii. Suntem și nu suntem. Ne bălăcim într'o atmosferă fadă și ipocrită, mulțumindu-ne cu idealurile mediocrităților burgheze, superficializând și atmosfera de sublimă înălțare sufletească, aprobând drojdia efemerului și vitezei.

Ce generație haotică. Ce generație încrustată pe un răboj de cioban. Aruncăm toată vina frivolității noastre pe seama timpului, pe seama lumii. Dorim ceva, dorim, dorim, dar nu căutăm să obținem acest sfârșit pe care-l așteptăm halucinați de el. Ne frământăm cu schimbare de decor, dar uităm că interiorul e spoliat și ros de nimicuri, măcinat de plăceri vinovate și paradoxal.

Te îngrozești privind cum defilează promiscuitatea îmbălsămată. Dar acest balsam apare șters și inutil, întocmai ca fumul care nici lumină nu dă, nici căldură nu produce. Dar, la urmă, impresia clară despre această dezolare generală n'o poți contura exact. În generația noastră par'că s'au încrucișat cără-

rile, avem vederi utopice și trăim aîdoma ziua pițigoilor inebuniți de căderea omătului. S'au ascuns garanțiile de viitor; le stoarcem, sau mai bine zis, le primim în rezerva lui dulce farniente. Ne înrolăm pe făgașuri putrede și innoroite de electrizări momentane, stăruind în rătăcirii încălzite de inactivitate și obscurantism. Invitația pe care ne-o facem, nu exaltează nervul rece, nu aprinde materia cenușie, iar fosforul nu luminează, ci întunecă adevărata față pe care trebuie s'o avem în destin.

Din faptele zilnice, observăm o senilitate copilărească și plină de dulcегării amare. Ne repezim în vârtejuri întunecate, orbiți de tinerețea pe care o considerăm ca o chezășie a izbândeii, zeflemizând stăruința neștirbită în acțiune a altora și răsând îndolenți de propriul nostru obraz. Eșalonați pe aceleași căi părăginite, ne erijăm în comandanți improvizati de întâmplările mici. Nimic fosforic, nimic scânteietor. Lăsăm sarcina muncii tot vechilor tăetori de drumuri, asistând numai ca spectatori, orbi și surzi la toată frământarea înaintașilor rutinați și căliți de piedeci. Ceeace prestăm este o sforăială râncezită de plictiseala prea multor pauze. Nimic din suflet, nimic din elanul care aprinde spiritele dăruite. Generația noastră nu s'a născut pe făgașurile sobrietății și sacrificiului. Pândim momente meschine la care apărem radioși și iluminați de opaițe obscure. Basmele îngrozitoare, pe care ar trebui să le povestim numai, le realizăm mai grosolan

decât smeul din poveste. Ne entuziasmăm în anarhie și trăim desordini sufletești ca'n elementul nostru. Cucerim ce a mai fost cucerit și exploatăm terenuri sterpe ori îmbăcsite cu gunoaele obișnuitului și cunoscutului. Ne place amăgirea. Ne place bogăția de vorbe, dând sfaturi altora, care s'au chinuit cu realizarea poveștii noastre sarbede, mai mult decât noi cu minciunile. Spunem lucruri elementare cu un lux de cuvinte, care aremenirea nu de a îmbărbăta, ci de a îmbăta auditorul și a l face ca în această beție păcătoasă, să șoptească extaz'ați numele nostru, să ni-l încarce cu flori, iar pe fruntea noastră, luminată pentru un moment la ispita parvenirii, să ne agațe stele mai strălucitoare decât însăși vorbele noastre.

Nu ne plac palmele bătătorite. Ne ferim de țărani a căror spinare încovoiată, geme sub povara anilor chinuiți în muncă neobosită și lipsuri. Li vrem pe toți îmbrăcați în spuma cămășilor albe, îi vrem întotdeauna ca la sărbătoare, îi vrem să nu se plângă că au o casă plină de copii care așteaptă mâncare și haine, îi vrem să nu ne spună că au pagube, că li s'au gătat banii ori că dările sunt prea mari. Pe țăran îl vrem ca în poveștile înmiresmate de pana iscusită a îndrăgostiților de literatură, scrise la adăpostul ploilor și înghețurilor. Puțini scriitori care smulg îndrăzneți poleiala literară de pe obrajii tăbăciți ai adevăraților țărani, arătându-ni în toată realitatea crudă, dar adevărată.

Să nu ne amăgim, să nu ne amăgim. Nu plimbându-ne cu ziarul subsuoară printre lanurile aurii de grâu, vom trezi la viață nouă pe țăranul incudat asupra secerișului; nu întrebându-l în vârful limbii: „mai poți?“, îl vom apropia de sufletul nostru și așa sterp și sălbatec, ci muncind, muncind din răspuneri în rând cu el. Numai așa generația noastră, putregăită în iufliuențe, va putea înfe-

lege pe țăran și-i va prețui munca. Ce sfântă e munca atunci când simți bătătura în palmă, iar degetele arcuindu-se aproape impietrite pe coarnele plugului, ori pe cotul coasei; îți dai seama cum ți se aprind nervii de mulțumire și vezi în fiecare plugar harnic un martir, un sfânt. A fi intelectual (?), nu înseamnă promovare la lene. Munca brută, munca plugarului, care-ți topește forța fizică în plină natură, munca aceea care ne contopește sufletul cu al țăranului, — aceea înalță sufletul și-l apropie de D-zeu.

Numai așa vom fi un cuget și-o simțire.

Biet plugar! De tine fug „domnii“. Munca ta este chiar prea grea. Copilul tău, acela pentru care ți-ai luat bucățica dela gură și ai vândut-o ca să-i trimiți lui bani la școală, acest copil al tău, neagă opinca din care a plecat. Uită, că mai are un tată departe, departe, care tot în urma plugului, gândește la fericirea copilului lui, „dus departe și necăjit printre străini“. Pentru tine, — tată bătrân, — tot plugul a rămas, pe când noi ne umplem buzunarele cu plumbi și stropim la 'ntâmplare. Ce ști tu tată ce se petrece prin lume?! Tu nici n'auzi. Ba dacă ai putea să-mi trimiți ceva bani, că mi s'au gătat și tu știi că eu cheltuesc mult...

Generația noastră, trăește zile de intens păgânism într'o hibernare vinovată, din care rarile excepții deabia icnesc spre o siluetă și aceasta întunecată ori minoră.

Nu știu, pregătim zorile unei epoci de aur și lăsăm ideologia aceasta mașteră să-și trăiască ultimele clipe, ori trăim noi propria noastră agonie mediocră și atunci să nu ne mai amăgim cu speranțe.

Destul că starea semnalată aci, este o stare de fapt, însă asistăm degajați, înotând în besna indolenței.

Ghijasa de jos, Octomvrie 1936.

Tămășielu Ilie, inv.

Planul unei monografii sătești

Rolul ei în școala primară

Introducere: Este de remarcat un fapt îmbucurător, că multe inițiative particulare, intelectuali cu răspundere în satele noastre, și-au jertfit muncă, sbucium, cheltuială, pentru a cuprinde în sânul unor pagini — multe rămase în manuscris — viața satelor în care trăesc, din dorința, fie de-a face notoriu trecutul istoric al satului, în lumina faptelor mari de prefacere națională, sau, fie din dorința intimă de-a creia anumite jaloane de orientare în activitatea ce și-au impus pentru ridicarea satelor, în care își duc existența.

Oricare ar fi fost mobilul acestor înceturi, aceste inițiative ridică pe făuritori în lumina muncii pentru ridicarea satelor, meritând stima și considerația noastră a tuturor.

Mi-a fost dat, să schițez *planul unei monografii sătești* și, ca să fiu mai complet, voi pune totul în funcție de rolul ei în școala primară, dintr'un îndoit motiv:

a) Tinerii școlari să-și formeze educația în mijlocul mediului în care trăesc, mediu care necesită o amănunțită cunoaștere;

b) Tineretul școlar este cel care face legătura culturală dintre școală și sat, putând trâmbița părinților tot ce-a fost eveniment marcant în al lor sat și mai ales, pe bază de anchete, statistici, faptele așa cum sunt, să deschidă ochii satului spre o viață mult mai prosperă, tocmai prin punerea în față a raului în care se sbate satul.

Tratare: *Națiunea trăeș'e prin viața satelor.*

Unitățile cele mai caracteristice ale societății sunt națiunea și satul, care au aceleași aspirații și afinități, acelaș fond comun național.

O națiune când dă semne de spărturi în *elementul genotipic*, aceea națiune se distruge. Chiagul de unificare națională a fost credința ortodoxă, păstrată ca o comoară în tănuitul satelor noastre. Astăzi se invederează o ten-

dință tot mai accentuată de slăbire în credință, care leagă pe om de Dumnezeu, și, ca o consecință, dispare și morala, această legătură dintre om și om, cari produc îngrijorătoare spărturi în *elementul genotipic*.

Deasemenea, asistăm la împetrișirea frumosului nostru port, la schimonosirea frumoaselor noastre dansuri naționale, la pișigăiatul frumoaselor noastre cântece populare, la scâlciațul limbii dulce ce-o avem, înlocuite fiind cu influențe streine orășănești, cărora, dacă nu se va pune un zăgaz, vor duce la destrămarea noastră națională.

Să se știe: satele formează fondul comun, prin ele trăește națiunea, iar orașele sunt înrăuriri ale streinilor, din cari satele se influențează numai în rău. Să fim înțeleși: nu suntem contra civilizației pe care o dorim și tindem spre ea, dar nu copiată după periferia orașelor — cu care sateanul vine mai ales în contact — cu o viață abjectă — de mahala, unde tendințele de simțământ național sunt prea firave spre-a înlocui toate curentele de destrămarea națională.

Nu putem imita orașul, pentru că nu este nici-o asemănare de mediu. Dacă chiar dorim urbanizarea satului, aceasta să se facă pe temeiul genotip național, cu concursul factorului național, nu pe bază de influență străină.

Nu putem imita orașul fiindcă însăși structura sufletească a sateanului diferă de-a orașanului. Mai repede se înțeleg doi săteni luați din colțurile cele mai îndepărtate ale țării, decât fiecare din ei cu orașanul din apropiere.

În concluzie: satul trebuie să se ridice prin însăși vitalitatea lui, prin însăși energia de care dispune; dar aceasta numai atunci când va fi canalizată cu ajutorul culturii care să transforme energia satelor în „personalism energetic” (Răd. Motru). *Dar această ridicare implică cunoașterea satului.*

Satele să-și păstreze pentru ele valorile sociale.

Una din marile cauze care au făcut ca satele noastre să trăiască în ignoranță, a fost aceea că tot ce-a dat satul mai bun, cei mai aleși fii ai săi au luat drumul orașelor, unde să-și valideze calitățile, fără să mai țină contactul cu locul natal. Aici și statul are o mare vină, fiindcă organizarea școlilor sătești s'a făcut pentru „tip oraș”, nu „tip sat”. Programă de cultură generală îndrumată spre *biurocratism*, — esența specifică a orașelor — în loc de orientări profesionale specifice mediului unde se dezvoltă copilul de sat. Și nu poate fi viața mai frumoasă ca cea de sat, unde natura atotstăpânitoare, îmbie cu darurile sale mărinimosul suflet al sateanului.

Pe această împletire armonioasă dintre natură și om și-a clădit Rousseau întreaga lui pedagogie: iar strigătul lui „înapoi la natură”, trebuie să fie ecoul glasului nostru: „înapoi la sate”, pe care trebuie să le ridicăm.

Este foarte adevărat că deosebirea dintre om și animale constă în aceea că omul se adaptează mediului și-l prelucra, pe când animalele se adaptează mediului, transformându-se. Tot ce-ar fi de făcut în situația actuală ar fi ca satul să cucerească tainele naturii, să prelucreze totul prin dinamismul energetic, dând specificului sat din plin, darurile sale.

Olanda a premers de mult cu exemplul: acolo tinerii merg cu studiul până pe băncile universităților, dar revin setoși de nostalgia satelor și-a profesiei părinților lor, pentru a continua o tradiție, careia îi închină toată munca, toată inițiativa și toate cunoștințele posedate.

Noi, cu regret trebuie s'o afirm, nu ne cunoaștem satele. Cultura ne depărtează de ele. Satele rămân în încremenirea lor zeci de ani, încât, venind în locul natal, după o absență îndelungată, vei constata aceeași mentalitate, aceleași prejudecăți; progresează numai prin natalitate, care suprapune generații peste generații și acestea destul de încercate de diferitele boli și plăgi sociale. Dar ca să vezi un progres vădit prin munca

și creerul sateanului, trebuie să pariezi 1000 contra 1.

Și câte talente nu-și irosesc puterile în întunerecul satelor, cari, neavând un indemn direct, un traseu de orientare, sfârșesc cu cea mai tristă resemnare, ceace-i egal cu o decapitare.

Să fim înțeleși: *personalismul anarhic* al satelor noastre trebuie schimbat în *personalism energetic*, creiator, cu ajutorul unei școli care să țină cont de „adaptarea educației la realitățile cu care lucră: psihofizice, pentru cunoașterea individualității și sociale, studiate cu ajutorul monografiilor”. (I. I. Gabrea).

„Să se știe că cel mai prețios tezaur al naturii este unitatea sat. Satul este și un produs și un producător al națiunii”. (A. P. Angelescu). El este rădăcina și tulpina, pe care-și înalță în baia de lumină — coroana bogată în rod și virtuți, — națiunea.

Să păstrăm aceste comori ale satelor, care formează specificul etnic al națiunii noastre, făcând să înceteze, odată pentru totdeauna imigrările spre orașe, care în cele mai multe cazuri, fac spărturi în elementul genotipic al afirmării noastre naționale.

Când orașele vor fi un produs direct al naturii noastre, după specificul nostru, atunci problema aceasta nu se va mai pune.

Încercări reușite de ridicare a satelor prin propaganda Uniunii Fundațiilor Cult. Regale.

Pentru promovarea vitalității națiunii, în națiunea organizată — stat — trebuie să se țină cont de trinitatea factorilor: economic, cultural și politic, a căror ascendență să se facă după același plan, bine studiat.

Marile binefaceri ale războiului au găsit statul nostru în disonanță cu acești factori expresivi. Dacă votul universal a satisfăcut în parte factorul politic, iar împrumutarea satisfăcând factorului economic, pentru al treilea factor, cel cultural s'a făcut prea puțin, pentru îndepărtarea ignoranței-orientale în care se sbate națiunea, fiindcă școala nu și-a ajuns scopul.

Dar opera culturală presupune armonia cu ceilalți factori, cu care conlucrează și necesită un cheag cultural, o tradiție specifică etnicului nostru. Din cauza lipsei de cultură și ceilalți factori suferă: cel economic nu dă întreg randamentul recerut de nevoile unui stat modern; iar cel politic bazat pe ignoranța masei, se transformase în demagogie.

Această stare de lucruri — în regres — a îngrijorat profund conducătorii actuali ai statului și, în primul rând pe iubitul nostru Rege Carol II, cari, pentru ași valida complet adaosul măreț de „Rege al culturii”, prin „Uniunea Fundațiilor Culturale Regale” a dat semnalul de ridicare națională-culturală a satelor, prin trimiterea în fiecare vară a echipelor culturale Regale în toate regiunile țării, unde să dea un nou impuls de viață satelor noastre. Această activitate practică a dat rezultate foarte îmbucurătoare.

În momentul de față, cu ocazia lunii Bucureștilor — scriu ziarele — s'a aranjat în noul parc Regele Carol II și pavilionul satelor cu tot specificul lor — în monografie — precum și exponentul monografiilor — muzeele locale sătești — pavilion care impresionează prin noutatea satelor și a însușirilor lor.

În toată activitatea pe sate echipele culturale s'au folosit de metoda monografică. Se înțelege că în primul rând au trebuit să activeze mult până au studiat viața satului așa cum este și cum ar trebui să fie.

Pentru învățători aceste exemple trebuie să fie însăși întreaga noastră conștiință îndrumată pe acest nou traseu, nu numai de-a continua, ci mai ales de-a complecta inițiativa, fiindcă cei mai îndrept suntem noi, care cunoaștem toate amănunțimile vieții sătești.

Echipa culturală cu care vom activa va fi alcătuită din elevii noștri care mai ușor ne pot orienta în toate întimitățile gospodăriilor părinților lor, pentru a vedea ce-i rău și bine.

Străjeria ca factor de ridicare națională, socială și culturală.

Tot din inițiativă regală a luat ființă în țara noastră și pivotul de regenerare trupească și sufletească care-i străjeria, pusă

direct în slujba neamului, prin oficiul de educație națională de sub directă conducere a Augustului nostru Suveran.

Ea a luat naștere din imperativul atașării individului la mediul rural sătesc, unde să creeze o viață nouă din însăși resursele specificului nostru etnic, clădită pe credință și muncă, pentru țară și Rege.

În străjerie persoana II-a a imperativului afirmativ „faceți” dispăre, înlocuită fiind cu același afirmativ „facem”.

Străjeria și-a impus cultivarea virtuților strămoșești, a întregii comoare de daruri sufletești a Românului și a păstrării portului, dansurilor, cântecelor, limbei și a tot ce formează specificul nostru național. Cultivarea acestor virtuți duce la iubirea pămâșe a patriei, a cărei amintire va electriciza sufletele viitorilor cetățeni-străjери.

În al doilea rând străjeria va regenera fizicește neamul nostru, prin tineretul care se ridică.

Tot străjeria formează unități de gândire și simțire pentru promovarea med. social. Pe urmă, urmărește ridicarea satului prin influența directă și exemplul copiilor în familiile lor. Viața satului se va influența prin străjери (Lt.-Col., Victor Panaitescu).

Pentru îndeplinirea acestor scopuri, străjeria este întoarsă cu fața spre sat. Cine se interesează de nevoile țării să se adreseze mediului social rural. Străjeria este pentru mediul rural. (P. Angelescu).

Dar pentru că străjeria reprezintă un mijloc în plus pentru educație, pus în slujba satului prin școală, iată dar un motiv un plus de-a fi mândri de misiunea ce avem, de-a crea — prin școală — viață nouă satului.

După cum unui bolnav nu-i administrăm tratamentul decât după o amănunțită vizită, tot așa și satului îi trebuie o anchetă socială, făcută prin străjери.

Pentru această anchetă socială se recomandă „Cartea misionarului” de Gh. Mugur și Voiculescu, dela Scrisul Românesc din Craiova, din care spicuesc următoarea schemă:

1. *Situația geografică* a satului și mediului înconjurător: relief, climă, ape, drumuri, păduri, flora, fauna, cătunele, suprafața, etc.

2. *Populația*: numărul populației, gospodăriilor, nașterile, căsătoriile, morți, emigrări, etc.

3. *Traicul și igiena*: locuința, alimentația, apa, îmbrăcămintea portul, curățenia, etc.

4. *Igiena și asistența publică*: sănătatea regiunii, spital, doctor, moașe, etc.

5. *Bolile sociale și relațiile cu orașul*: alcoolismul, pelagra, tuberculoza, boli venerice, etc., precum și influența în rău sau bine a orașului.

6. *Starea economică*: cât pământ, unelte, cultivarea pământului, pomăritul, albinăritul, câștigul săteanului, luxul, etc.

7. *Starea culturală*: bisericile, școlile, activitatea învățătorilor și preoților, gazete cetite, ce se mai citește, starea morală, arta și ornamentația, gustul gospodarului și gospodinei.

8. *Istoricul comunei*: vechimea satului, importanța lui, ruinele, etc.

Pentru complectarea acestor anchete, străjerii, împărțiți pe cuiburi, sub directa supraveghere a învățătorilor, vor fi împărțiți pe cuiburi, rezolvând punctele pe rând, punctele de mai sus.

Importanța monografiilor în domeniul educației școlare.

O viață nu se poate desvolta decât în cadrul mediului social. Ex: un fir crește mai bine în lanul de grâu, copacul în pădure, albina în stup, etc. Așa este și cu elevii: ei se desvoltă bine în mediul social în care s'au născut. Pentru aceasta se cere un singur lucru: orientarea și adaptarea programei, metodei și copilului spre mediul social în care trăește.

Trebuințele copilului să izvorască din însăși mediul local, cari prin influența ce exercită asupra lui, creiază renumitele centre de interes.

Acest lucru se poate face numai plecând dela realitatea cunoscută de copii, localitatea sau regiunea respectivă. Pentru aceasta pledează și psihologia și pedagogia, dar mai ales sociologia, care ne învață că omul, desfăcut de mediul său natal nu reprezintă nimic. Acest fapt trebuie aplicat în școală. Dar pentru aceasta trebuie să cunoaștem cât

mai bine realitățile dela cari plecăm, în care să integrăm pe copil.

Cunoașterea se poate face cu ajutorul metodei *monografice* a dlui Gusti, care este ultima definiție a localismului educativ și a centrelor de interes.

O societate, potrivit acestei metode, poate fi studiată dintr'un îndoit punct de vedere:

al cadrelor:

1. *Cosmologic*: suma influențelor mediului cosmic și geografic;

2. *Biologic*: influențe venite societății din partea rasei și națiunii;

3. *Istoric*: determinarea unei forme sociale de altă formă trecută, a unei generații de altă generație;

4. *Psihologic*: viața socială determinată de manifestările sufletești, obiceiuri, credințe, etc.

al manifestărilor:

1. *Spirituale*: religia, arta, literatura și muzica;

2. *Economice*: producția bogățiilor, circulația și distribuția lor;

3. *Juridice*: reacțiuni față de legile scrise și diferite observații juridice scrise;

4. *Politice*: concepțiile asupra organizației publice a grupului.

Pe baza materialului strâns se vor întocmi apoi; *monografia satului* sau a regiunii respective, precum și auxiliarul de preț al monografiilor pentru educație și învățământ local, *muzeul local*: etnografic, zoologic și botanic, care va fi folosit în școală ca material didactic.

În felul acesta școala nu va mai lucra cu abstracțiuni, ci cu realități.

Pentru complectare, voiu da citire întregii game de întrebări asupra cadrelor și manifestărilor, care vor fi studiate și retușate în corpul monografiei locale: (Interesații vor găsi acest chestionar în „Curenți noi în educație de Stanciu și Iorgu Stoian”).

Aplicări practice, de mare însemnătate pentru studierea acestei probleme, găsesc în caetul dlui Insp. gl. școlar P. R. Petrescu, intitulat „Viața localității”, pe care-l recomand călduros celor ce doresc să activeze

în lumina satelor să-l introducă în clasele lor, alături de celelalte caete pentru dexterităţi, pentrucă:

1. Cu ajutorul unei orientări ştiinţifice dată de învăţător, elevul va prinde sub peniţa sa, pe filele rezervate în acest scop, toate răspunsurile chestionarului, din care va ghici din plin viaţa adevărată ce se desfăşoară în jurul său;

2. Complectăm educaţia practică a elevilor din însăşi practizarea acestei educaţii;

3. Iniţiem mai bine elevii în arta compunerilor, obişnuindu-i să compună liber; şi,

4. Din asimilarea acestor întrebări şi răspunsuri îşi formează cunoştinţele trebuitoare în viaţă.

*

Am credinţa că problema monografiilor locale va forma în viitor începutul unei noi

orientări în viaţa de şcoală şi de sat, din partea colegilor învăţători.

Să ne cunoaştem bine satele şi să contribuim la munca pentru ridicarea lor, este imperativul vremii.

Învăţătorii cari vor activa cu tot elanul sufletului pentru ridicarea satelor, vor merita din plin atributul dat lor de marele ministru Spiru Haret, care, în raportul către Regele Carol I — între altele — a spus:

„Învăţătorul care activează numai în clasă este un bun funcţionar; iar cel care activează şi extraşcolar, în lumina satului, este un apostol.

Cărpiniş, la 15 Mai 1936.

Bogdan Ene,
inv.-director.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Acelaş plâns

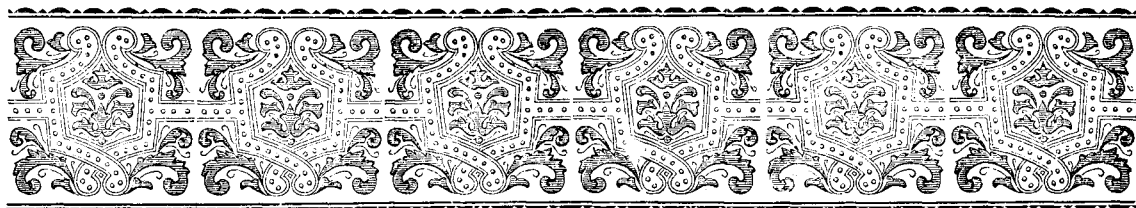
*Îmi cad pleoapele trudite,
Strivind sub ele un soi de lacrimi,
Căci sufletul zdrobit de patimi
Destramă visuri impletite.*

*Pocalul suferinţei ce mă paşte
E plin...; plec fruntea făr' de vină
Pe ochii stinşi făr' de lumină
Şi altă lacrimă se naşte.*

*Primesc din mâna ta de ceară
Păharul morţii. Amară băătură
Ţi-e dat' să guşti vicleană gură,
Când viaţa pierе 'n cântec de chitară!*

Nic. Nicoară-Dobârceanu.

Oameni și fapte

Mihail Eminescu, revizor școlar

„Cea mai nobilă cunună a fost și va fi întotdeauna pe pământ o cunună de spini“.

Carlyle.

Neamul românesc crește sub aripile de vultur ale cutezătorului Eminescu.

Fără acest copil al suferinții eram mai săraci, mai mici și mai scăzuți, în scara gloriilor mondiale.

Prin munca lui ne-a strâns într'un buchet cele mai frumoase imagini din graiul românesc.

Prin credința lui intransigentă a tăiat un drum, pe care bătătoarește un neam tânăr și viguros.

Prin lupta lui ne-a arătat calea de urmat pentru izbăvirea neamului. Dacă el a fost învins, armele luptei le-a transmis urmașilor.

Dacă orice luptă se dă pentru pâine, Eminescu s'a luptat pentru nație.

De-o jumătate de secol, răsvrătitul din Botoșanii Moldovei e zeul tineretului.

Niciodată n'a fost mai adorat, mai recitat și mai înțeles ca azi.

Căderea lui Eminescu de ieri, e reabilitarea lui de azi și suflul unei apropiate reforme a Statului prin lozinca aruncată de fulgerul inimii sale mari.

Avem critici cari își deapănă toți anii vieții cu ochii pe opera nefericitului poet și totuși Eminescu mai are multe taine nepătrunse. Pentru fiecare curios mai are păstrat câte un colț tainic, unde e greu de pătruns. Doar singur pune în gura fetei de împărat din „Lucașul“ acest adevăr:

„Nu caut vorbe pe ales
„Nici știu cum aș începe
„Deși vorbești pe înțeles
„Eu nu te pot pricepe.

Dar gândurile lui au sburat de mult peste hotare, traduse în limbile culte. Erudiți străini își sparg capetele cu inspirațiile îndrăznețe ale prigonitului și neînțelesului bard al României.

Și când te gândești că acest „Lucașul“ al cugetării românești, acest jărat sacru al naționalismului pur, a fost în primăvara tineretului lui printre învățători, a fost revizor școlar.

Cu toate că partea aceasta a învățătorului Eminescu e atât de puțin studiată, adevărul e că acest interval de timp a fost poate cel mai senin din umbroasa lui viață, deși un nod care îi strângea inima, îl cutremura de-căteori sburda cu imaginația în cutele trecutului.

Dacă învățătorii italieni nu scapă ocazie să nu amintească că ducele Mussolini a fost odată învățător, a fost de-al lor, de-al pă-mântului, de-al satului, de veghe și de grije lângă mugurii nației și învățătorul român își găsește un coleg de elită în dascălul Eminescu.

Vom încerca deci să descoasem după pu-tință cea mai interesantă parte din legătura directă a lui Eminescu cu școala și cu realitățile timpului.

Copil de agricultor din Ipotești-Botoșani. Cunoaște la 8 ani Cernăuții, la 16 ani Blajul, Beiușul, Sibiu, trece prin Rășinari, unde trage la preotul Bratu, bunicul poetului Goga. Străbate până la 20 de ani țara în lung și lat, cunoaște toate dialectele, toate luminile și umbrele destinului românesc dintre gra-

nițele doinei străbune. La 20 de ani cunoaște Viena, la 23 Berlinul, la 24 de ani se întoarce în Iași, unde funcționează ca director al bibliotecii centrale din localitate, din Septembrie 1874 până în Iulie 1875, când în urma unor intrigă murdare e înlocuit în post cu răutăciosul Petrino, iar Eminescu e numit Revizor școlar peste județele Iași și Vaslui cu data de 1 Iulie 1875.

Deși îl cunoaștem pe Eminescu ca un aprins politician, în această vreme nu făcea politică, iar numirea lui ca revizor școlar de către Titu Maiorescu, care era Ministru, nu s'a făcut din simpatie politică, ci din simpatie intelectuală. Relațiile între ei au luat naștere în cercul „Junimei”.

Pentru Eminescu, care studiasse patru ani în străinătate și care a urmat la Viena „Facultatea de filosofie”, iar pe lângă aceasta a cercetat cursul de „Economie politică” a lui Lorenz Stein și cel de „Drept roman” al lui Shering, această numire nu era corespunzătoare pregătirii sale.

Lui Eminescu îi era rezervată catedra de filosofie la universitatea din Iași. Dar cum s'a întors dela Berlin fără doctorat, iată că omul care mai avea un pas până pe treptele universității e sortit, după o scurtă funcționare ca bibliotecar, să se întoarcă printre dascălii solitari ai satelor, ca o albină ce colindă din floare în floare, sau ca o priveghetoare ce zboară cântând din boschet în boschet. Par'că inadins s'a ferit de un loc fix căutându-și văzduh cât mai larg și libertate cât mai multă.

Avântul de poet i-a dat aripă, iar inima de jar, glas să cânte și să trezească.

O mână de prieteni bine intenționați, cari l-au ajutat cu bani, Maiorescu i-a dat bursă, i-au pregătit o carieră strălucită, dar scântea neastâmpărului genial în loc să-l ducă spre confortul unei catedre ilustre, l-a purtat din sat în sat, cățărând pe loitrele sau scândura unei căruțe, care se scufunda în hopuri și noroi. Pulburea drumului, ploile verii și ninsoarele iernii erau partea tânărului și frumosului revizor. Dar și soarele, floricelele, corul păsărelelor, frunzele, codrul, cerul, luna, stelele unde erau mai desbrăcate, mai neas-

cunse ca la țară. Colțul de natură ce stăpânește toate poeziile îndrăgănelului visător. I-a plăcut. Câtă modestie la acest copil minune, la acest fenomen rar, care s'a mulțumit pentru sine cu orice și ori unde.

Slavici, prietenul poetului dela Viena și care i-a supraviețuit 36 de ani, deși era cu doi ani mai în vârstă decât poetul, scrie în amintirile sale că „Eminescu era copt înainte de vreme”.

Adevărul e că „la înapoarea în țară, la 1874, Eminescu avea fixată atitudinea sa față de multe din problemele vieții noastre publice”.¹⁾

De ce a părăsit Berlinul?

Într'o scrisoare adresată binefăcătorului său Vasile Pogor în 1887 pe când era bolnav spune: „Azi sunt într'o stare materială tot așa de precară ca pe vremea când eram student la Berlin”.²⁾

Iar după ce primește dela Titu Maiorescu din banii statului 100 galbeni, în aceiaș scrisoare spune: „Eu eram plictisit de încordarea prea mare la studii, încât într'un moment dat de uitare de sine m'am trezit pe malurile Rinului, apoi la Weimar, de unde am venit la Iași, îmbrățișat de sufletul tău caritabil”.³⁾

Acelaș neastâmpăr de hoinar îl mână peste plaiurile Germaniei, care l'a mână în țară înainte cu câțiva ani, după trupe de teatru și peste munți în oropsitul Ardeal.

Un alt motiv este dragostea aprinsă ce a trezit în sufletul său moale ca ceara și sensibil ca o petală de cireș, frumsețea și jin-gășia poetei Veronica Micle.

A treia cauză a fost invitarea lui Iacob Negruzzi, făcută în numele societății „Junimea” și adresată tuturor tinerilor de talent din toate regiunile românești „rugându-i să vie să se stabilească în capitala Moldovei”.⁴⁾

Mizeria, surmenajul, dragostea și dorul de a se produce la „Junimea” au urnit pe Eminescu spre țara lui.

¹⁾ Articole politice de Eminescu, ediție comentată de Murărașu.

²⁾ Octav Minor: Eminescu în fața justiției, pp. 15.

³⁾ " " " " " " " " 15.

⁴⁾ " " " " " " " " 15.

Eminescu e numit director al Bibliotecii centrale din Iași, la stăruința omului cu mare influență în această localitate, Vasile Pogor și confirmat ulterior de Ministrul Maiorescu.

Un poet bibliotecar. Visul tuturor poezilor. Câtă însuflețire la o păsărică ajunsă în leagănul unei dumbrăvi fără sfârșit.

Această fericire a poetului se poate observa din fragmentul unei scrisori cu data de 14 Septembrie 1874, adresată Veronicii Micle:

„Sunt fericit că mi-a ales un loc potrivit cu firea mea singuratică și dornică de cercetare. Ferit de grija zilei de mâine, mă voiu cufunda ca un budist în trecut, mai ales în trecutul nostru atât de măreț în fapte și oameni. Voiu fi obligat moralmente dlui Pogor, care m'a găzduit și care mi-a găsit acest culcuș demn pentru iernile noastre friguroase... Înțeleg prin ierni, schimbarea răutăcioasă a oamenilor noștri, cari caută să lovească chiar și în acei cari nu se pot apăra. Cunosc năravurile politice dela noi, deaceea mă îngrijesc, cu toate că trebuie să mă bucur de norocul ce-a dat peste mine“.¹⁾

Cu ce putere de intuiție prevăzătoare era inzestrat Eminescu.

Nici nu s'a încălzit bine locul de bibliotecar al poetului și intrigile își îngroșau din zi în zi urzeala ponegririi unui suflet timid și curat ca roua dimineții.

Răutăciosul Vizanti cu falsul prieten al poetului, Petrinno, au aruncat asupra bibliotecarului norul unei inscenări odioase.

Că Eminescu a înstrăinat cărțile și mobilierul bibliotecii. Prietenii n'au intervenit, chiar Maiorescu l-a lăsat din brațe. Așa că până la achitarea justiției, Eminescu trăgea după el o umbră de durere cât o văgăună pustie de munte.

Această ceață de compromitere josnică a durat mai mult decât intervalul de funcționare ca revizor școlar.

La această destituire și acuză o să i-se adaoage într'un interval mai puțin de un an o a doua lovitură, cari combinate sdrobesc din temelii sufletul complex al acestui Adonis frumos, blajin, crescut din laptele bunătații românești.

¹⁾ Octav Minor: Eminescu în fața justiției pag. 17.

Cu această pată de noroi pe suflet își începe Eminescu cariera de revizor școlar în 1 Iulie 1875, fiind numit de Maiorescu nu din convingere, ci ca o compezațiune, în locul postului de bibliotecar. A fost numit în locul lui Naum, peste județele Iași și Vaslui, „scoțându-l dintr'o funcție tihnită și propice studiilor și dându-l drumurilor de țară și incertitudinilor luptei de partid“.¹⁾

Eminescu la început s'a despărțit greu de bibliotecă, dar n'avea încotro. S'a resemnat în fața destinului și și-a luat noul post în primire.

Atribuțiunile sale erau îndoite. În mâna lui era și partea administrativă și cea pedagogică a Revizoratului. Natural, nu ne putem aștepta la birocrația complicată de azi, nici la acelaș număr de școli și de învățători. Dar când ne gândim la un om și la două județe ca Iași și Vaslui, la drumurile primitive din acea vreme, la clădirile școlare la satele... și mai ales la administrația aceea nenorocită. Cât progres nu s'a făcut de atunci și până azi, dar când citești unele rapoarte de ale revizorului Eminescu îți închipui că azi le-a scris. Dacă s'a făcut progres în cele bune s'a făcut simultan progres și în cele rele. Aceleași neajunsuri observate de ochiul lui Eminescu sângerează și azi corpul nației românești.

Birocrația searbădă de azi nu poate transforma nimic din primitivismul multor școale rurale, ascunse după spinarea lui Dumnezeu, fără șosele, fără căi ferate, iar pe deasupra dăruite cu tot glodul pământului. Unde e organul de control, care își riscă sănătatea să pătrundă cât mai des în aceste puncte ferite. Norocul e că aceste inconveniente sunt complectate în mare măsură de conștiința luminată a multor învățători anonimi, cari știu de atâtea ori să-și întrecă în realizări superioară.

Salariul lui Eminescu era îndoit, adecă 425 Lei noi pe lună. Câte 212.50 Lei noi de județ. [Suma era destul de considerabilă, iar de mizerie nu se mai putea plânge.

¹⁾ Gh. Călinescu: Viața lui Mihai Eminescu.

II.

Să urmărim acum cum a înțeles Eminescu să ne reorganizeze școalele rurale din județul Vaslui.

Dăm mai jos raportul său către Ministrul instrucțiunii cu data „Vaslui 15 August 1875” deci imediat după ce și-a luat postul în primire și în timpul vacanței.

„Tabloul pentru reorganizarea școalelor rurale din județul Vaslui format de Domnul Prefect (Donici) în unire cu Domnul deputat Bastaki este făcut poate formal corect și conform cu ordinele, ce ați dat D-voastră; însă accesibil de modificări întemeiate pe primirea reală a lucrurilor și pe trebuințele vădite ale localităților.

Făcând acuma revista tuturor comunelor în care nu sunt școale, vă voi trimite în curând un tablou minuțios asupra acestora, în care veți găsi toate indicațiile necesare spre a putea hotărî prin proprie inițiativă înființarea școalelor respective. Până atuncia Vă rog a nu reflecta la tabloul ce vi-s'au trimis de către Onor. Prefectură, căci mă tem ca acesta să nu fie departe de-a acoperi trebuințele reale ale populației.

Expunerea pe larg a tuturor erorilor ce s'au putut strecura prin propunerile formale ale Prefecturii, voi face-o deodată cu trimiterea tabloului meu. Una din aceste erori o arăt cu Nr. 208, alăturată pe lângă aceasta.¹⁾

În acel raport e vorba de un învățător permutat. Eminescu descrie cazul și trage următoarea interesantă concluzie: „Asemenea permutări se pot face numai atunci când prin ele se câștigă ceva real și numai după o cercetare a cazului concret”.²⁾

La vârsta de 25 ani un om să fie pătruns de atâta spirit de demnitate și independență mai rar.

Cu toate că pe acea vreme cădea în sarcina Prefecților să compună tablourile cu înființarea de posturi și numirea de învățători, după cum se constată din rapoartele

lui Eminescu, Revizorul intervine energic și demn și-i cere Ministrului să fie consultat, spre a putea hotărî prin proprie inițiativă înființarea școalelor respective”.

Cât progres în legiferare dela Eminescu și până în zilele noastre.

Vremile noastre au dat dreptul să se pronunțe Revizorii și se pronunță Prefecții și parlamentarii.

Ceeace a pretins Eminescu atunci a devenit lege. Haret, de altfel, nu-i un original. A clădit cele mai multe și mai trainice reforme pe sugestiile lui Eminescu.

Cu câtă greutate a sondat bietul poet până a ajuns la fâșnirea izvorului. Azi o mulțime de trecători își astâmpără arșița sufletului din răcoarea izvorului eminescian.

Șipotul e nesecat, cu cât cineva bea mai mult cu atât devine mai setos, cu cât se oglindește mai des în undele sale cristaline cu atât se simte mai aproape de poarta cerului și mai adâncit în ogorul patriei.

Eminescu nu numai că s'a împăcat repede cu soarta, ci îl vedem că s'a apucat serios de muncă.

Modest cum era, nu s'a simțit înjosit. Din contră. „Omul sfințește locul”. Eminescu n'a contrazis nici o clipă puterea acestui adevăr.

E adevărat că prietenii săi dela „Junimea” făceau spirite pe contul poetului și-l acostau cu fel și fel de întrebări cu două înțelesuri.

S'au făcut și poezii, unde se persifla. Cea mai reușită, care ni-s'a transmis e o poezie de spirit, făcută de Iacob Negruzzi, unde erau cuprinși o seamă din membrii „Junimei”.

Partea privitoare la poetul-revizor sună astfel:

„Eminescule poete
„Umblai în gabriolete
„Luni întregi din sat în sat
„Școlile de inspectat,
„Ca 'nalt revizor școlar
„Stai în gazdă la primar
„Și cu primărițele
„Îți incurcai ițele.

Ion Tatu.

(Va urma).

¹⁾ A. C. Cuza: Mihail Eminescu opere complete.

²⁾ „ ” ” ” ” ” ” ”

Excursia noastră în Moldova

„Uniți-Vă în cugete,
uniți-Vă în simțiri”.

M'am gândit că cel mai bun prilej de a ne cunoaște țara, pentru a face în acest fel o mai trainică unificare sufletească, sunt excursiile. — În acest scop am înființat în anul 1926 o societate corală a învățătorilor din județul Sibiu. În vara anului 1928 am plecat cu 80 de învățători pentru a cunoaște Oltenia, Muntenia și Dobrogea, iar în vara anului 1936, am trecut să vedem frumusețile Moldovei, Basarabiei și Bucovinei. Două părți ale excursiei au fost descrise de doi inv. tineri, buni mânduitori ai condeifului, eu voi stăruii mai mult asupra frumuseților văzute în județul Neamț.

Plecăm din Sibiu în ziua de 22 Iunie 1936. Toți eram veseli și buna dispoziție, care ne stăpâna era întreținută de glumele când ale unuia când ale altuia, așa că deodată ne trezirăm în frumoasa și binecuvântata „Țara Bârsei”, pe care lăsând-o în urma noastră dimpreună cu bătrânul Brașov, ne îndreptarăm cu trenul tras de două locomotive spre creștetul munților din Predeal, cari dau acestui ținut o înfățișare atât de frumoasă, încât ochiul nu se poate sătura de privirea lui. Dela stația Predeal, puțin mai departe, dela linia ferată în dreapta între două dealuri se vede măreața clădire a Școlii normale din Predeal, la care au contribuit și elevii noștri cu cărămizi și care de prezent s'a predat O. E. T. R.

De aici trenul pornește la vale cu iuțea nebună, lăsând în urmă Bucegii, cu vârful Omul și pitorescul ținut al Sinăii, traversează valea Prahovei, trecând peste bogățiile petrolifere dintre Câmpina și Ploești. Seara sosim la Galați.

Dupăce în ziua de 23 Iunie vizităm orașul Galați, în zilele de 24 și 25 Iunie trecem cu vaporul pe Dunăre la Vâlcov, iar în 26 Iunie plecăm dela Galați spre Bacău.

În zorii zilei de 27 Iunie, plecăm din gara Bacău și după un drum de 2 ore ajungem la Piatra, reședința județului Neamț, așteptați fiind la gară de autoritățile civile

în frunte cu dl Prefect Leon Mrejeru și primarul orașului Gheorghiu, fost inspector școlar.

Județul Neamț este un județ de munte al Moldovei de o frumuseță neuitată fiind în întregime blocat de păduri uriașe de brad. După împărțirea administrativă din 1925, jud. Neamț a trecut și peste Carpați luând între altele com. Tulgheș și Borsec. Suprafața de 3977 Kmp. cu 178.000 locuitori, adică o densitate de aproape 45 loc. pe kmp.

Înainte de masă am vizitat parcul Cozla situat la marginea orașului pe un deal, la intrare cu bustul întemeietorului I. Albu; urcând pe șoseaua spirală până în vârful dealului, ni se deschide o rară priveliște asupra întregului oraș, situat pe malul stâng al Bistriței; la stânga parcului se înalță dealul „Petricica”, la dreapta Dealul Doamnei (Râpa Prințesei), muntele Dochia, iar spre apus în zarea depărtată apare muntele Ceahlău, fiecare cu câte o legendă frumoasă. În vârful parcului Cozla este un bufet la care servesc cele mai de seamă cucoane din Piatra, întrebuițând beneficiul realizat spre scopuri filantropice. Orașul Piatra, cu statuia lui Mihail Cogălniceanu, are înfățișare prietenoasă, e frumos, curățel și vioi, după firme judecând însă comerțul și aici este în mâinile străinilor. Am vizitat Școala Nr. 1 de băieți un adevărat palat inaugurat în anul 1930 și care a costat Lei: 600.000.

În orașul Piatra N., mai sunt afară de școala Nr. 1 încă 5 școale de băieți, 6 de fete și 5 școale mixte și cinci școale de copii mici.

Afară de acestea se mai află liceul „Petru Rareș”, liceul de fete, 2 școale normale, una de băieți și alta de fete, liceul comercial; gimnaziu industrial, liceu industrial de fete și trei ateliere de țesătorie și croitorie pe lângă școalele de fete cu ciclul II.

Conducătorii județului Neamț și ai orașului se disting prin frumoasele jertfe ce

aduc pe altarul culturii, dând pildă vie, vrednică de urmat în toată țara. Județul susține o cantină în Iași, în care primesc întreținere tinerii din județ, cari studiază la universitatea de acolo; are o bursă pentru cel mai bun matematician din județ, care studiază în Paris. Fiecare comună a înființat câte o bursă, pentru cel mai merituos fiu de țăran și care după absolvirea cursului primar este îndrumat la școale mai înalte.

În după masa zilei de 27 Iunie, prin bunăvoința dlui Prefect Leon Mrejeru, ni s'a pus la dispoziție trenul forestier din Gura-Tarcăului.

Ajunși la Gura-Tarcăului, trecem pe lângă Monumentul Eroilor, un soldat din bronz în poziție de atac, ridicat din colecte.

Am fost ospătați la o masă oferită de coop. forest. „Albina”, în frunte cu dl președinte al Cooperativei, Anton. Am vizitat stabilimentul Cooperativei „Albina”, una dintre cele mai de seamă întreprinderi de acest fel, la a cărei fondare corpul didactic în măsură mare și-a dat contribuția; societatea are bază solidă și este condusă de oameni harnici și cu pricepere.

Cooperativa forestieră „Albina”, din Tarcău-Neamț, are un capital social de Lei 2.282.916 și un număr de 242 membri societari. Actualmente este președinte dl V. Anton, avocat din Piatra Neamț.

Școala care e construită de coop. cu locuință, este ajutată în fiecare an cu tot ce este necesar: (lemn, material de construcție, mobilier, material didactic etc.) Școala are patru posturi cu 262 elevi.

Învățătorii școlii sunt: Dl C. Bogdan, director, N. V. Zaharia și d-nele Maria C. Bogdan și Aurelia Dumbrăveanu.

Monumentul Eroilor este ridicat prin donațiuni și sume colectate dela săteni de un comitet în frunte cu d-na Chiriachița Turcan și C. Bogdan, învățător.

La întoarcerea dela Gura-Tarcăului, am vizitat mănăstirea Bistrița, la 7 km. depărtare de Piatra.

În tot cursul vremurilor Mănăstirea Bistrița a fost loc de închinare, de reculegere, de liniște sufletească și de înviore, pentru credincioși.

Din depărtate locuri, din țările locuite de Români și înainte de întregirea neamului ca și astăzi, sufletele sbuciumate au găsit aici mângăiere, ușurare, vindecare și împuternicire.

Pe lângă păstrarea și întărirea credinței în Dumnezeu, mănăstirea, locaș răspânditor de cultură și de arte a ținut aprinsă necurmat, vreme de șase veacuri, flacăra sfântă a iubirii de bunele datini străbune, de țară, de neam și de temeinică și pilduitoare gospodărie.

Până astăzi icoana Sfintei Ana este purtată în procesiune impunătoare, prin locurile bântuite de secetă.

Și creștinii ca și cei de altă credință aduc în vreme secetoasă, sfânta icoană pe moșiile lor, pentru a chema dela cer, prin minune, ploaia binefăcătoare și roditoare care, adesea lastăruițoare rugăciuni, nu întârzie să vie.

În timpul războiului 1916, a fost aici spitalul pentru răniți. Au fost îngrijiți peste 800 de suferinzi. Călugării, sub conducerea Eghemenului, P. C. Arhimandrit Ghenadie, și-au făcut datoria cu toată vrednicia și cu însuflețire creștinească și românească.

Dela 1919—1925, la Mănăstirea Bistrița a fost orfelinat pentru copiii celor căzuți în războiu, în care sub direcția Starețului, și-au găsit părintească îngrijire, învățătură și bună creștere, peste 200 de orfani.

În acea epocă mănăstirea, spitalul și orfelinatul au fost vizitate de Regele Ferdinand și M. S. Regina Maria, de misiunea Crucii Roșii americane, de Miniștri, demnitari și frunțași ai țării.

Mănăstirea Bistrița are o gospodărie, care slujește de bun îndemn și exemplu tuturor împrejurimilor.

Părintele Ghenadie, starețul acestei mănăstiri, om foarte amabil, ne-a primit cu bucurie, arătându-ne tot ce ne interesa. Ridicarea acestei mănăstiri a început-o un călugăr, pe la anul 1356, a terminat-o Alexandru cel Bun, la 1491 și a fost complectată de Alexandru Lăpușeanu la 1556. În biserica mănăstirii, la dreapta sunt înmormântați Alexandru cel Bun și un fiu al lui Ștefan cel Mare, cu numele Alexandru, în stânga se află mormântul D-nei Ana soția lui Alexandru cel Bun și al D-nei Chiajna, soția lui Petru Lăcustă.

În paraclisul mănăstirii s'a dat de urmele unei vechi și interesante picturi care — nu se știe când — a fost spoită cu var și numai în curând, întâmplător, răzându-se varul de pe pereți, s'a găsit pictura. Comisiunea monumentelor istorice încă nu s'a pronunțat asupra acestei descoperiri.

O legendă din veacul XV., scrisă de V. A. Ureche povestește minunea făcută de icoana Sfintei Ana la rugăciunea duhovnicului boierilor Pietreni, Onofrei dela Mănăstirea Bistriței și a fetei Ilenuța din Gura Văii.

Iorgu, feciorul Soltuzului (primarului) Graur din Gura Văii și Ilenuța fata Babei Tudosia, se îndrăgostiseră unul de altul. Soltuzul nu voia să-și însoare feciorul cu Ilenuța care era săracă.

La rugăciunile fierbinți ale duhovnicului și ale fetei s'a auzit glasul Sfintei icoane, care îndemna pe preot să ajute pe Ilenuța.

A mai vorbit odată Sfânta icoană și a slobozit lacrimi, când feciorii lui Alexandru cel Bun se certau dela scaunul domnesc al părintelui lor.

Sfânta Ana a pus în sânul fetei o salbă de lefți de aur, care întrecea toate bogățiile din ținut, de pe vremea aceea.

Soltuzul cu oamenii stăpânirii, bănuind-o de furtișag, au pus-o la opreliște, zăvorând-o cu lacăți și așezându-i pază grea.

Preotul a încetat din viață în scurgerea nopții.

Tudosia, mama fetei, îngenunchiată lângă năsalia mormântului, se ruga cu șiroaie de lacrimi să-i mântue fata de năpastă.

Duhovnicul a deschis ochii, spre marea cutremurare a celor de față și a povestit Ispravnicului de Neamț, care venise la înmormântare, minunea Sfintei icoane și nevinovăția fetei.

Când Soltuzul, din porunca Ispravnicului, a căutat să scoată pe Ilenuța din închisoare, n'a mai aflat-o acolo, deși era sub incuietore și sub pază.

Spre uimirea tuturor au găsit-o cu Iorgu a lui Graur îngenunchiați în fața Sfintei icoane, iar duhovnicul Onofrei, în lumină și în veșminte strălucitoare, îi binecuvânta.

Așa și-a însurat Soltuzul Graur pe fecior cu cea mai bogată fată din ținut.

Toți cei de față, îngenunchind în fața Sfintei icoane s'au rugat și au mulțumit

dând slavă lui Dumnezeu, Maicei Domnului și Sfintei Ana.

Noi toți ne-am închinat deasemenea icoanei Sf. Ana, făcătoare de minuni, cerând binecuvântarea sa asupra noastră. Am trecut cu toții pe sub Sf. icoană.

La întoarcerea noastră dela Mănăstirea Bistrița, l-am aflat la Piatra-Neamț pe dl Inspector general școlar Petre R. Petrescu, sosit dela București, pentru a ne însoți în excursia din județul Neamț. Seara societatea corală sub conducerea dirijorului I. Tănase, a dat un reușit concert în sala de festivități a liceului „Petru Rareș”, urmat de piesa „Se face ziuă”, de Z. Bârseanu.

Concertul a fost deschis de corul colegilor din Prahova, cari se aflau în excursie ca și noi. După ce ne-a sosit rândul nostru de a cânta, am rămas foarte mulțumiți de reușita concertului și a piesei și ne-am zis, că totuși noi cântăm mai bine. Acest fapt mi l-a confirmat cu satisfacție și dl Inspector general școlar Petre R. Petrescu, care văzând și auzind cântând înaintea noastră pe colegii dela Prahova, era foarte îngrijorat de reușita sau nereușita concertului nostru și pe care l-a auzit pentru întâia oară în această excursie.

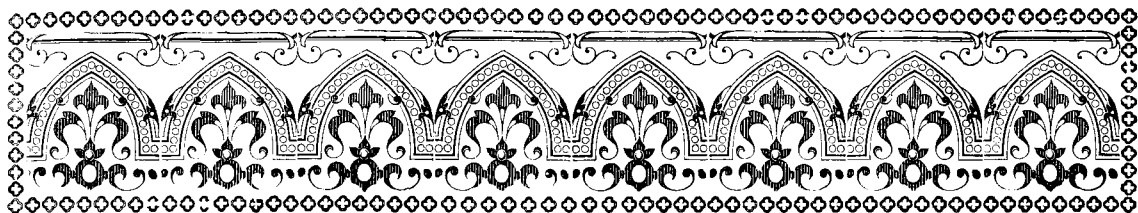
În dimineața zilei de 28 Iunie, luăm drumul cu autobusele spre Comuna Bălțătești, însoțiți fiind în tot timpul zilei de dl Prefect Leon Mrejeru și dl Inspector general școlar Petre R. Petrescu. Comuna Bălțătești este stațiune balneară renumită pentru sarea purgativă de Bălțătești, precum și prin băile sale de puțină.

Aici am fost așteptați de comuna întreagă îmbrăcată în haine de sărbătoare fiind și Duminecă și cu muzica militară.

După ce am vizitat băile ne-am îndreptat spre o poiană frumoasă înconjurată de brazi unde după un Te-Deum săvârșit și în cinstea noastră, s'a urmat programul serbării de încheierea anului școlar, al Școalei primare din com. Bălțătești, cu împărțirea premiilor. (Au vorbit dl Prefect Leon Mrejeru, dl Inspector general școlar Petre R. Petrescu și directorul școalei primare din Bălțătești.

(Va urma).

I. Dragomir
revizor școlar.

O stea ce cade!

*In a tăcerii înserare,
Sub cerul falnic înstelat,
Apare-o stea pe o cărare
Ce către noi s'a îndreptat.*

*Intr'o clipită viața-i moare,
Sfârșindu-și drumul neajuns
Și în imensa 'ndepărtare,
Pe veci lumina s'a ascuns...*

*Asemeni stelei căzătoare,
Suntem cu toții cari trăim,
Sfârșim viața visătoare,
Mai înainte să murim.*

*Câți nu visăm o fericire,
Pe care mereu o năzuim,
Sfârșim însă... nenorocire,
Că nu ajungem s'o trăim.*

*Când credem c'am ajuns la culme,
Și c'o trăim ne 'nchipuim,
Atunci steluța noastră apune
Și noi din nou, iar rătăcim...*

*Ioan V. Stoica,
elev cl. VII.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Temperamentul și aplicările lui pedagogice

Temperamentul este complexul de calități psihice care constituie forma de reacțiune a individualității.

Individualitatea psihică are un conținut și o formă. Conținutul îl formează trebuințele constante ce silesc individualitatea să activeze. Aceste trebuințe, a hranei, a sexului, a conservării, etc., în cursul evoluției s'au transformat în interese și apoi în dorințe. Pentru satisfacerea lor, individualitatea are la îndemână trei mari grupe de comportări: instinctive, învățate și inteligente. Fiecare comportare are trei aspecte: unul de cunoaștere (percepția, gândirea, inteligența), altul de trăire sufletească (emoții, sentimente), altul de reacțiune externă (conștiință). Acestea, formează conținutul individualității.

Viața psihică a fiecăruia se manifestă într'un anumit ritm propriu individului. Acest ritm individual este forma de manifestare a individualității și se numește temperament.

Pentru a înțelege mai bine noțiunea de temperament să facem o asemănare cu un râu în curgere. Repeziciunea cursului ca și formele pe care le ia apa, depind de accidentele de teren prin care curge râul. Curge mai repede dacă terenul e pieziș, este adânc dacă cantitatea de apă este mai mare și albia este mai strâmtă; curgerea e încetă dacă terenul e puțin aplecat, etc. Putem asemăna conținutul individualității cu apa care curge, iar temperamentul cu forma și ritmul de scurgere al apei. Apa râului în cursul timpului fiind înmulțită poate schimba albia prin care curge după cum se poate

schimba și temperamentul când conținutul individualității s'a mărit. Turburările psihice pot aduce o modificare a temperamentului, după cum furtunile și ploile torențiale schimbă și rup albia râului.

Factorii componenți ai temperamentului sunt trei: felul activității, emotivității (afectivității) și intensitatea reacțiunii.

1. Activitatea individuală îmbracă forme ca: iuțeala deciziei, iuțeala reacțiunii, persistența și flexibilitatea. Formele acestea ale activității individuale se exprimă în limbă prin o mulțime de adverbe ca: iute, încet, sacadat, accelerat, degajat, cu salturi, flexibil, mlădios, etc.

a) Iuțeala deciziei reprezintă timpul pe care îl folosește un individ pentru a lua o hotărâre sau a trece la reacțiunea externă. Deciziunea premerge activitatea. Ea consumă timp mai mult la tipurile analitice. Un om cu decizie rapidă prinde totul configurat fără a ține seamă de elementele situațiilor și prin aceasta deliberarea se execută într'un timp mai scurt;

b) Iuțeala reacțiunii reprezintă modul de desfășurare al comportării după luarea deciziei. Același lucru, doi indivizi nu-l fac la fel, unul mai repede, altul mai încet. Această însușire se poate vedea foarte ușor în vorbă, gesturi, mers, etc.;

c) Persistența este dispoziția înăscută de a ține activitatea începută. Această însușire stă la baza perseverenței caracterului, care este câștigată și cu care nu trebuie confundată. Omul persistent se adâncește în cele mai grele probleme ale vieții și niciodată nu le lasă neisprăvite, chiar dacă întâlnește piedeci în cursul activității. El deliberază mult, se mișcă încet, nu-și schimbă dispoziția momentană repede și are un interes deosebit pentru amănunte;

d) Flexibilitatea constă în posibilitatea de a schimba mai repede sau mai încet dispoziția momentană și de a trece dela o preocupare la alta. Flexibilitatea ușurează procesul atenției determinându-i calitatea.

2. Al doilea factor al configurației temperamentale este felul emotivității, modul cum este impresionată individualitatea de stimu-

lenții externi și interni. În limbajul nostru avem o mulțime de cuvinte cari se referă sensibilității: emotiv, iritabil, fin, sensibil, impresionabil, rece, insensibil, de piatră, susceptibil, supărăcios. Această însușire a temperamentului dela sensibilitate fină merge printr'o gamă de nuanțe, până la insensibilitate sau orbire afectivă.

3. Al treilea factor fundamental este intensitatea sau tăria reacțiunii, adică modul de manifestare a energiei individuale. Cineva poate poseda energie sufletească multă și manifestă în viață foarte puțin, pe când altul poate să manifeste energie sufletească mai multă, deși în realitate posedă mai puțină. Formele de manifestare ale energiei psihice sunt: tensiunea psihică, impulsul motor și inhibiția.

a) Tensiunea psihică înseamnă încordarea energetică normală a organismului în comportările sale. Unii se pot încorda mult cu toată energia organismului lor. Acești indivizi par neobosiți în muncile lor. Când încordarea e slabă, indivizii sunt leneși, indolenți, inceți, molatici, lipsiți de tărie;

b) Impulsiunea motorică reprezintă tăria energiei manifestate a unui individ față de indivizii din aceeași categorie. Impulsul motor poate fi influențat foarte mult de stăpâniri puternice sau de tensiune redusă. El este pronunțat la indivizii cari vorbesc repede și puternic, își spun cuvântul în orice chestiune și își exprimă cu energie părerile;

c) Inhibiția e capacitatea de a opri sau de a reduce mărimea intensității. Ea constă în posibilitatea de a controla impulsurile și de a executa încet reacțiunile. A fi rezervat și netulburat în chestiuni iritante, etc., sunt manifestări ale inhibiției psihice.

Aceștia sunt factorii temperamentali primari spre deosebire de cei derivați pe cari îi vom studia mai jos. În general factorii primari sunt în dependență unii de alții, formând împreună, o grupare care se menține de-alungul întregii vieți. Insușirile de mai sus se manifestă totdeauna cu un conținut psihic. Oricare ar fi conținutul psihic, forma de manifestare este pentru toate aceași numai factori temperamentali, sunt

variabili. Inhibiția de ex: este mai redusă la același individ când e sub stăpânirea mâniei decât atunci când e vorba să-și exprime o părere despre un eveniment.

Din factorii primari ai configurației temperamentale după aspectul lor derivă introversiunea și extroversiunea adică orientarea psihică generală spre lumea interiorității subiective la introvertit și spre lumea externă obiectivă la extrovertit.

Introvertitul are mai mare interes pentru propria sa persoană și lucrează cu concepte și idei abstracte și se îndreaptă spre lumea spirituală, având sensibilitatea foarte fină, pe când extrovertitul are interes pentru lumea realităților concrete și a realizărilor practice.

Din gruparea generală a factorilor temperamentali primari și derivați, obținem două grupe foarte mari cari țin seamă și de modul cum aceste însușiri au fost structualizate de împrejurările de viață și rezultă în mod firesc din gruparea nativă a factorilor. Acestea sunt ciclotimia și schizotimia care țin seamă de majoritatea dispoziției.

Evoluția temperamentului. După cercetările experimentale făcute cu ajutorul testelor s'a constatat că procesul de dezvoltare al temperamentului este lent cu puține schimbări în condițiuni normale de viață. Evoluția lui continuă și după ce inteligența a încetat mersul la 14—16 ani. Explicația acestui fapt trebuie căutată în chimismul interior. În timpul dezvoltării, variațiile înăuntrul aceleiași vârste sunt mai mari decât dela vârstă la vârstă la același sex. Cauza micilor variații dela vârstă la vârstă între vârstele apropiate trebuie căutată tot în chimismul organismului. Diferența de temperament este considerabilă între cele două sexe; aceasta însemnează că una din cauzele diferențelor sexelor este temperamentul. La vârsta de 13—14 ani temperamentul se cristalizează în schizotimic-introvertit și ciclotimic-extrovertit.

Felurile temperamentului. Factorii temperamentali psihici, atât primari, cât și derivați, precum și evoluția depinde de secreția glandelor endocrine și sistemul nervos organo-

vegetativ. Hippokrat considerând chimismul interior ca substrat al calităților de temperament împarte indivizii în patru temperamente: temperament sangvinic, flegmatic, coleric și melancolic. Hippokrat, are meritul de a fi pus dela început problema bazelor fiziologice ale temperamentului. Heymans și Wiersma ținând seamă de factorii psihici: activitatea, emotivitatea și funcțiunile primare și secundare au stabilit 8 tipuri de temperamente: amorf, apatic, nervos, sentimental, sangvinic, flegmatic, coleric și pasionat. Impărțirile acestea par a fi cele mai adevărate dintre cele cunoscute.

Metodele de cercetare ale temperamentului sunt: 1. anatomice, 2. experimentale. Din grupa întâia face parte metoda fiziognomică și palmistică, iar din grupa doua metoda grafică, interpretării petelor de cerneală, observației, chestionarului, aparatelor de colaborator și testelor.

Testele cari se folosesc pentru fiecare factor temperamental.

I. Teste pentru formele activității:

a) Iuțea deciziei se măsoară cu testul din scara lui Downey. Se dă subiectului o planșe mică, pe cari sunt scrise însușiri de caracter pentruca să aleagă pe acea însușire care i se potrivește mai mult. Cota testului se stabilește după cât timp a folosit pentru alegerea însușirii;

b) Iuțea reacțiunii. Se dă subiectului o planșe cu mai multe pătrățele. I se cere să scrie în timp de 3 minute, câte o cruciuliță în fiecare patrat. Cota testului e reprezentată de numărul cruciulițelor;

c) Persistența. (Testul lui Downey). Subiectului i se cere să-și modifice scrisul în așa fel încât să nu poată fi recunoscut de nimeni. Cota testului se stabilește în baza timpului folosit dela terminarea instrucției până la terminarea scrisului;

d) Flexibilitatea. Test de barare de cifre al lui Zillig. Constă din două părți. În partea întâi se cere subiectului să bareze aceeași cifră în toate șirurile de cifre ale testului. În partea a doua se cere să bareze în grupele de șiruri ale testului cifre felurite. Cota testului se stabilește prin calcu-

larea diferenței de timp și de greșeli dintre partea întâia și a doua. Cu cât numărul greșelilor și diferența de timp e mai mică cu atât subiectul este mai flexibil.

II. Sensibilitatea. (Testul lui Toulouse-Pieron). Se dă să se bareze trei figuri fără a fi împiedecat de șgomote. După câtva timp se dă același test cu alte figuri de barat adăugându-se șgomote neplăcute cu o cârătoare. Sensibili fac erori.

III. Intensitatea reacțiunii.

a) Tensiunea psihică. Repetarea testului de iuțea reacțiunii în timp de 3 minute. Cota testului se calculează făcând diferența dintre numărul cruculițelor din testul de iuțea reacțiunii și cel de acum. Cu cât diferența este mai mare cu atât tensiunea e mai mică și invers;

b) Impulsul motor. Subiectul își scrie numele cu ochii închiși sau numărând. Acest scris e comparat cu scrisul normal. Cota testului se calculează în baza diferenței de mărime și timp dintre cele două scrieri. Indivizii impulsivi își măresc scrisul și se grăbesc;

c) Inhibiția. Se cere subiectului să scrie o propozițiune scurtă în felul lui de a scrie, apoi i se cere s'o scrie cât mai încet folosind cât timp va dori. Diferența de timp dintre cele două probe reprezintă cota.

Importanța temperamentului în educație. Educația se poate face cu mai mare succes când inteligența, atenția elevului se cunoaște cu atât mai ușor, se poate face însă cunoscând configurația temperamentală a fiecărui elev. Un elev cu o inteligență strălucită și

cu un temperament schizotimic-introvertit se va manifesta altfel în școală decât altul cu aceeași inteligență și cu un temperament ciclotimic-extrovertit. Elevii cu activitate redusă de ex: schizotimicii-introvertiți nu iau parte nici la jocuri, ci se mulțumesc să privească de departe. Rolul educatorului e de a stimula activitatea lor.

Elevii cari în multe cazuri răspund cu întârziere posedă o flexibilitate redusă. Marbe spune că elevii cu inteligențe normale sau superioare sunt notați rău de profesori din cauză că nu răspund repede având nevoie de timp mai mult pentru a prinde înțelesul întrebărilor. Inhibiția ajută la procesul de formare a caracterului. Educația să înăbușe dispozițiile rele și să stimuleze pe cele bune. Temperamentul fiind fondul caracterului și manifestat sincer în copilărie, educatorul știe să-i formeze deprinderi bune. Sensibilitatea creiază receptivități specifice față de blam și laudă. Dacă se iau atitudini severe, creiază în elevii cu sensibilitate o dispoziție afectivă neplăcută.

Sunt cunoscute cazurile cu elevii rău clasificați la unele materii cari prin schimbarea profesorului au devenit excelenți la aceleași materii.

Tensiunea redusă se găsește la cei indolenți, leneși și molatici. Acestora le trebuiesc îndemnuri. Cercetați temperamentul elevilor ca să știți cu cine munciți.

I. Albu.

Bibliografie: D. Todorănu: 1. Psihologia Temperamentului; 2. Manuale școlare.

„Ce este mai vârtos ca piatra? Ce este mai moale ca unda?”

„Și totuși apa cea moale scobește petrele cele tari!”

OVIDIU.

„Omul de rea credință, cu cât îi vorbești mai simplu, cu atât mai mult adaogă dela sine la ceea-ce spui.”

TOMMASEO.

„... Nu lumina

Ce în lume ai revărsat-o, ci păcatele și vina,
Oboseala, slăbiciunea, toate relele ce sunt
Intr'un mod fatal legate de o mână de
[pământ,

Toate micile mizerii unui suflet chinuit
Mult mai mult îi vor atrage decât tot ce
[ai gândit.”

EMINESCU.

RECENSII

Buletinul „Societății de psihologie medicală“, Sibiu pe anul 1936, Vol. 2. Tip. Dacia Traiană, Sibiu 1936, pp. 112, Lei 20.

În cadrul „Societății de Neurologie, Psihiatrie, Psihologie, Endocrinologie și Medicină legală a medicilor din România“ funcționează de 2 ani o secție a ei sub numele de „Societatea de Psihologie Medicală“ cu sediul în Sibiu, la Spitalul de boli mintale și nervoase. Scopul acestei societăți este de a studia psihicul omenesc în vederea prevenirii, conservării și restabilirii sănătății sufletești la oameni. Sub iscusita conducere a dlui Dr. Gh. Preda, directorul superior al spitalului, de 2 ani de când există o activitate apreciată în mod deosebit de favorabil nu numai de cercurile medicale și psihologice din țară, ci și de cele din străinătate.

În cursul anului trecut a ținut nu mai puțin de 80 ședințe în care s'au desvoltat conferințe, s'au făcut comunicări bazate pe cercetările experimentale ale Laboratorului de psihologie al Spitalului, s'au prezentat cazuri de bolnavi, s'au recensat cărți și articole și s'au făcut demonstrații experimentale.

O parte din comunicări și conferințe s'a publicat în Buletinul Societății pe anul 1936. Acest buletin mai conține o seamă de articole semnate de personalități medicale cum e prof. C. I. Parhon, prof. N. Minovici etc. Problema centrală, care e studiată din diferite puncte de vedere, cu o competență demnă de remarcat, de către dl Dr. Gh. Preda este histeria și hipnoza. O contribuție originală aduce tot dl Dr. Gh. Preda în articolul asupra „Reflexului de situație și sugestibilitatea“. Mai aflăm aci o serie de articole care se adresează lumii dascălești în special. Așa sunt articolele „Studiu asupra determinării cercului de reprezentări“ la copii al dlor Dr. A. Iancu și N. Spănu și „Sugestibilitatea la infractori“ al dlui Dr. T. Stoescu.

În condițiile acestea de fond ca și în cele de tehnică a tiparului, Buletinul poate sta alături cu oricare publicație străină.

Instabilitatea emotivă de F. Ștefănescu Goangă, Al. Roșca, S. Cupcea. Editura Institutului de Psihologie al Universității din Cluj, 1936, pp. X+190 Lei 100.

Între Psihologie, care se ocupă cu manifestările normale ale psihicului și Psihiatrie, care cercetează pe cele morbide, există o strânsă legătură. Precum din punct de ve-

dere fizic și fiziologic oamenii au diferite constituții, care constituții studiate de aproape ne pot indica boalele pentru care sunt predispușe, tot așa din punct de vedere sufleteșc indivizii au structuri deosebite, care structuri cunoscute fiind ne dau posibilitatea să știm dinainte boalele la care pot fi expuse. Importanța acestor date este incontestabilă în prevenirea boalelor și chiar în terapeutică lor.

Studiul de față urmărește tocmai acest lucru: diagnosticarea instabilității emotive pentru prevenirea turburărilor mintale la tot felul de constituții psihopatică și psihonevrotică (neurastenoidă, histeriodă, psihastenoïdă, hipermotivă, schizoidă, cicloïdă, perversă și paranoidă). Lucrul cel mai important la care a ajuns este că i-a reușit să fixeze de predominare a acestor constituții pe etăți și sexe, începând cu etatea de 10 ani și mergând până la etatea de 50 de ani.

Că aceste rezultate prezintă o deosebită importanță pentru oricine are de a face cu sufletul omenesc, nu mai încape nici o îndoială. Se știe că bolile sufletești se datoresc unor împrejurări ereditare, precum și unor împrejurări accidentale din viața individului, care conlucrând, transformă predispozițiile legate de constituție psihică respectivă în boale sufletești corespunzătoare. Or dacă cunoaștem constituția psihopatică sau psihonevrotică, precum și împrejurările care pot ajuta să se transforme în boale suntem în situația să le putem preveni. De aceea în afară de medici și psihologi, pe lângă o mică sforțare în însușirea înțelesului terminologiei medicale, și educatorii — părinți și învățători — găsesc îndrumări prețioase în această carte pentru munca lor.

L. Bologa.

Analele de Psihologie Vol. III. 1936, pp. 424, Lei 180, Editura: Societatea română de cercetări psihologice, București.

Una din realizările cele mai binevenite a Soc. rom. de cercetări psih. din București este crearea acestui organ de publicitate, prin care se satisface în parte nevoia tot mai mult simțită a pătrunderii psihologice în domeniile de manifestare ale omului. Volumul din anul acesta, bogat în extensiune, conține articole importante, note și recenzii variate, semnate de: prof. Dr. Pierre Janet, C. Rădulescu-Motru, Dr. G. Marinescu, Dr. Louis Copelman, N. Mărgineanu, V.

Pavelco, D. Todoranu, A. Manoil, Al. Chiappela, I. M. Nestor, Dr. L. Bologa, I. Sulea-Firu, L. Benari, C. P. Zaharnic, N. Façon, D. Ene. Amintim pe cele care pot interesa lumea dascălească :

1. *Le langage inconsistant* de Dr. P. Janet, prof. la Paris. Analizează limbajul arătând că acesta a luat locul faptelor ; de aici inconsistența lui. Faptul se poate observa în special la psihopați.

2. *Organizarea muncii românești prin planuri de împrumut*, de C. Rădulescu-Motru. Critică legea prin care s'a decretat obligativitatea muncii prin taberele de muncă. Constată că aceste tabere fiind o simplă imitație după „Arbeitslager“ — cele germane nu sunt adaptate și nici nu corespund nevoilor delatnoi. Rezultatul nici cel material nici cel moral nu va fi cel dorit.

3. *Principii de igienă mintală*, de D. Todoranu. Bazat pe datele Psihologiei expune principiile mai de seamă ale Igienii mintale, ca: efortul de a domina situațiile dificile ale vieții, cunoașterea de sine, compensarea inferiorității biologice etc. În parte sunt chestiuni de Pedagogie generală tratate din un alt punct de vedere.

4. *Diagnosticarea inteligenței copiilor între 9-14 ani. Testul Kuhlmann-Andersen*, de I. M. Nestor. Dă un etalon românesc a acestui test.

5. *Evoluția unui copil*, de Dr. L. Bologa. Cuprinde fragmente dintr'un ziar asupra transformărilor psihice și fizice la un băiat între etatea de 4 luni — 3 ani și 5 luni.

6. *Note în jurul experimentului în Psihologia pedagogică*, de I. Sulea-Firu. Dă indicații asupra modului cum trebuie să experimentăm în Pedagogie.

7. *Organizarea timpului liber și a recreației* de C. P. Zaharnic. Expune problemele discutate în această problemă la congresul dela Hamburg, ținut din 23-30 VII 1936.

Fișa psihologică a laboratorului de psihologie experimentală, condus de dl asistent universitar I. M. Nestor, sub direcția dlui prof. C. Rădulescu-Motru, a fost alcătuită în urma studierii unui număr de 25 fișe românești și streine și în urma unor anchete rigurose științifice întreprinse printre membrii corpului didactic primar și secundar.

Ea se referă numai la aspectul psihologic al personalității școlarului, dat fiind că acesta este cel mai însemnat pentru perioada de școlaritate.

Fișa prezentată de acest laborator, poate fi completată, numai prin observație sistematică și de lungă durată, fără a fi nevoie de vreun test sau instrument de laborator, deci cea mai bine venită pentru mijloacele școlii noastre primare.

O credem cu mult mai potrivită pentru școlarul nostru, deoarece ea este numai pentru un an, așa că putem să avem mai mult siguranța unei complectări mai serioase, deoarece fiecare învățător va căuta să răspundă, caracterizându-și obiectiv școlarul fără a se folosi de rezultatele anului precedent. Ea poate însă fi împărțită și pentru tot timpul școlarității. Astfel întocmită pe rezultate reale credem că ea va deveni un document real și util în mâinile educatorului.

Cereri vor fi trimise direct Laboratorului de psihologie experimentală București, str. Edgar Quinet, pe un mandat poștal contra costului de 2'50 Lei pentru bucată, menționându-se pentru fișa psihologică, Forma A. 1, cerându-se în acelaș timp și instrucțiunile necesare.

D. Roman, inv.

Calendarele anului 1937

Ni s'au trimis la redacție spre a fi recomandate următoarele calendare :

„*Dacia Traiană*“, editura institutului de arte grafice cu acelaș nume din Sibiu, prețul 10 Lei. Partea literară și de petreceri îngrijită de cunoscutul scriitor popular ardelean Petrea Dascălul.

Salutul de Anul nou scris de scriitorul Dem. Pand. Popescu. Partea calendaristică bine și frumos redactată, cu potrivite desenuri pentru fiecare lună. Cuprinde Regețul anului, întunecimi, sărbători bisericesti și naționale etc., etc.

Fiind scris și destinat maselor largi ale poporului, cuprinsul e o adevărată carte de folos practic și de petrecere sănătoasă a țaranului nostru.

E cel mai ieftin Calendar, deci se poate recomanda și celui mai sărac român.

„*Amicul poporului*“, calendar pentru orașeni, pe anul comun 1937, tiparul și editura Krafft și Drotleff Sibiu, Prețul 18 Lei, redactat de dl profesor A. Dima dela Liceul Gh. Lazăr din Sibiu.

După cum se poate vedea calendarul pentru orașeni, pe anul comun 1937, tiparul și editura Krafft și Drotleff Sibiu, Prețul 18 Lei, redactat de dl profesor A. Dima dela Liceul Gh. Lazăr din Sibiu.

După cum se poate vedea calendarul pentru orașeni, pe anul comun 1937, tiparul și editura Krafft și Drotleff Sibiu, Prețul 18 Lei, redactat de dl profesor A. Dima dela Liceul Gh. Lazăr din Sibiu.

E o hotărâre curajoasă, care poate fi mult folosită. Să știe, că viața orașului se deosebește mult de a satului ; fără de-a strica unității naționale, ba din contră, prin o fericită împletire a interesului fiecărui, poate ieși mai consolidată. Cuprinsul bine ales, se adresează vieții trupului și sufletului orașenesc.

„*Calendarul Săteanului*“ al aceleiaș edituri Krafft și Drotleff, prețul 12 Lei, redactat de dl prof. A. Dima își adresează culegerile de leacuri pentru trup și dăruiri pentru minte și inimă cititorilor săteni, în casele cărora a colindat cu urarea de Anul nou vreme de 46 ani.

Multe fotografii și folositorul conținut îl fac atrăgător și dragălaș.

Cititorii Luceafărului vor ști să îndrumeze pe căutătorii de Calendare spre cel, care se potrivește mai norocos cu firea omului dornic de-aș avea cartea anului pe masă.

P. D.

Vizitați marele și renumitul magazin de
CAFEA și COLONIALE

„LA PAȘA”

Cercetați mult așteptatele instalațiuni sosite și instalate noi. Ultimele perfecțiuni unice și neexistente asemănătoare în Sibiu, cu cari se poate avea la minut, cea mai delicioasă cafea prăjită și măcinată imediat, proaspătă, gust, aromă, calitate, cu ade-vărat neîntrecută.

De asemenea se prăjește la minut alune americane, imediat, proaspete.

Notați adresa: „LA PAȘA”, singur în Sibiu, strada Regina Maria Nr. 42

En gros!

Telefon 93.

En detail!

Locul unde se întâlnesc

Intellectualii satelor

Restaurantul
cu renume

„La Meșterul Manole”

Sibiu, Tg.-Vinului

6

Mâncări calde gustoase! Bufet bine asortat! Bere Luther! Vinuri speciale de Bălcaciu! Serviciu curat și conștiincios!

Curte mare pt. căruțe și autobuse!

Prețuri ieftine!

Vitrinele firmei

Carol Breitenstein

Sibiu, Piața Regele Ferdinand 17

orientează despre ultimele noutăți de modă și prețurile cele mai ieftine ale zilei.

Este deci în interesul publicului a priori aceste vitrine și a vizita magazinul.

Furnizorul învățătorilor!

Hans Schuster

Sibiu, Piața Regele Ferdinand 19

Furnizorul învățătorilor

Mare asortiment în tot felul de stoffe moderne pentru domni și doamne.

Calități superioare. - Prețuri de concurență.

Sumarul:

In pragul celui de al IV-lea an *I. N. Ciolan*

Literatură și Artă.

Toamnă (poezie) *Mircea Georgescu*
Pribeag (poezie) *Radu Doinaru*
Din vremuri uitate *Petrea Dascălul*
Dintre cei mici *M. Soanea*

Invățământ — Educație.

Confesiunile J. J. Rousseau *E. Bardeş*
Sentimentul de inferioritate la copil *Maria Sava*
Numeralul. Lecție de gramatică la cl. III. *C. Țint, șc. de apl. Sibiu*

Viața culturală și națională a satului.

Constatări pesimiste asupra generației tinere *Tămășielu Ilie*
Planul unei monografii sătești *Bogdan Ene*

Oameni și fapte.

Mihail Eminescu, revizor școlar *Ion Tatu*
Excursia noastră in Moldova *I. Dragomir*

Pagina elevilor.

O stea ce cade (poezie) *Ion V. Stoica*
Temperamentul și aplicările lui pedagogice *I. Albu, abs. norm.*

Recensii.

Buletinul Societății de psihologie medicală, Instabilitatea emotivă, *Analele de Psihologie* *L. Bologa*
Fișa psihologică *D. Roman*
Calendarele anului 1937 *P. D.*